Ազգ
Azg
armenian daily
27 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2001 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 239 (2443)

«Լեռնային Ղարաբաղը երբեք չի եղել անկախ Ադրբեջանի կազմում եւ երբեք չի՛ լինելու»

Իրանահայ համայնքի հետ հանդիպմանը հայտարարեց նախագահ Քոչարյանը

Թեհրանի «Արարատ» մարզավանում, երեկ երեկոյան, իրանահայ համայնքի հետ հանդիպման իր ելույթում ՀՀ նախագահ Ռ. Քոչարյանն արեց երկու հայտարարություն, ինչը նախկինում երբեք այդքան վճռական չէր արել: Անդրադառնալով ԼՂ հարցի կարգավորմանը, նախագահ Ռ. Քոչարյանն ասաց. «Հավատարիմ ենք մնում հարցի խաղաղ կարգավորմանը: Ցավոք, այսօր քաղաքական լուծումը չունենք: Մեկ բան միանշանակ է. ԼՂ-ն երբեք չի եղել անկախ Ադրբեջանի կազմում եւ երբեք չի՛ լինելու»:

Մեղրու շահարկվող հարցին Ռ. Քոչարյանն անդրադարձավ անուղղակիորեն, ասելով. «Հայաստանն ու Իրանն ունեն ընդհանուր սահման, որն անձեռնմխելի է»: Նախագահի ելույթն ուշադրությամբ ունկնդրում էին իրանահայերը, ՀՀ պաշտոնական պատվիրակության անդամները, ՀՀ-ում ԻԻՀ դեսպան Մ. Քոլեյնին, այլք:

Թ. Հ.
Թեհրան

ԱՅՑ

Սեյեդ Ալի Խամենեին ընդունեց Ռոբերտ Քոչարյանին

Սա հազվագյուտ դեպքերից է, երբ Իրանի հոգեւոր առաջնորդը հանդիպում է քրիստոնյա պետության նախագահի հետ

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ,
Թեհրան

Իրանի Իսլամական Հանրապետություն Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի պաշտոնական այցի երկրորդ օրը եւս հագեցած էր: Բայց նախ այն մասին, թե նախորդ օրն ինչ հարցեր են քննարկվել Հայաստանի նախագահի եւ Իրանի արտգործնախարար Քամալ Խարազիի, ապա նախագահ Մոհամմադ Խաթամիի բանակցություններում: Այս հանդիպումների մասին «Ազգին» որոշ տեղեկություններ տվեց Հայաստանի արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը:

Քոչարյան-Խարազի հանդիպմանը հայկական կողմից ներկա են եղել Վ. Օսկանյանը, ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար Ա. Թումանյանը, ԻԻՀ-ում ՀՀ դեսպան Գ. Ղարիբջանյանը, նախագահի օգնական Ա. Գեւորգյանը, փոխարտգործնախարար Ռ. Շուգարյանը եւ նախագահի աշխատակազմի արտաքին կապերի վարչության պետ Զ. Մնացականյանը: «Հիմնականում խոսվեց երկու պետությունների արտաքին քաղաքականության, երկկողմ համագործակցության մասին: Հայաստանը եւ Իրանը հարեւան պետություններ են, այն, ինչ կատարվում է Կովկասում, իր ազդեցությունն է թողնում Իրանի վրա: Քննարկվեցին տարածաշրջանային հակամարտությունները՝ առանձնապես ԼՂ հարցը: Հայաստանի նախագահը ներկայացրեց ստեղծված իրավիճակը, հարցի կարգավորման հեռանկարները, բարդությունները: Իրանի արտգործնախարարը խոսեց Աֆղանստանի, այնտեղ ընթացող վերջին զարգացումների մասին: Անդրադարձ եղավ երկկողմ օրակարգին, տնտեսական խնդիրներին, Իրան-Հայաստան գազամուղին: Ընդհանուր գնահատականը երկու կողմից էլ դրական էր այն իմաստով, որ այս տարիներին Հայաստանը եւ Իրանը կարողացել են միմյանց միջեւ երկխոսություն ստեղծել», ասաց Վարդան Օսկանյանը:

Տես ➧ էջ 2

ՀԱՅ-ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ

Ամերիկյան նոր նախաձեռնություն

Կհանդիպեն հայ, թուրք եւ հրեա հոգեւոր առաջնորդները

ԱՆԿԱՐԱ, 26 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՄՆ իշխանությունների միջնորդությամբ մոտ ժամանակներս տեղի կունենա հայկական, թուրքական եւ հրեական հոգեւոր առաջնորդների հանդիպում, որի նպատակը մասնավորապես թուրքերի եւ հայերի միջեւ երկխոսության համար հիմքերի ստեղծումն է:

Թուրքական «Զաման» թերթը գրում է, որ հայ եւ թուրք հասարակական եւ քաղաքական գործիչների միջոցով հայ-թուրքական երկխոսության համար հիմքեր ստեղծելու Վաշինգտոնի փորձի ձախողումից հետո այժմ Սպիտակ տունը փորձում է նույնը հայ եւ թուրք հոգեւոր առաջնորդների միջոցով իրականացնել: Թերթը նշում է, որ այս կապակցությամբ թուրքական կողմին հրավեր է տրվել անցած շաբաթ Բրյուսելում կայացած «Աշխարհին աստվածային խաղաղություն» անվանումով կոնֆերանսի ընթացքում: Դեկտեմբերի 19-20 տեղի ունեցած այդ խորհրդաժողովին, որի հովանավորներն էին Եվրոպայի կոմիտեի նախագահ Ռոմանո Պրոդին եւ Կ. Պոլսի հունական պատրիարք Բարդուղիմեոսը, մասնակցում էին միասված կրոնների բոլոր ներկայացուցիչները: Թուրքական կողմին նշված հրավերը փոխանցել է ԱՄՆ հրեական ռաբբի Արթուր Շնայերը եւ հայտնել, որ դրական պատասխանի դեպքում հանդիպումը տեղի կունենա 2002 թ. մարտ եւ ապրիլ ամիսներին Ավստրիայի մայրաքաղաք Վիեննայում: «Զամանը» գրում է, որ այդ առաջարկն արդեն ջերմ արձագանք է գտել թուրքական իշխանությունների մեջ:

Գիտաժողով Անկարայում

ԱՆԿԱՐԱ, 26 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքիայի ժողովրդավարական միության նախաձեռնությամբ դեկտեմբերի 25-ին Անկարայում կազմակերպվել է «Հրեական ցեղասպանությունը եւ հայերը» խորագրով գիտաժողով:

Թուրքիայի ժողովրդավարական միությունը հաճախ է հանդես գալիս հայ եւ թուրք հասարակությունների մերձեցման նախաձեռնություններով, որոնցից էր մասնավորապես Հայաստանի, Թուրքիայի եւ Ադրբեջանի լրագրողների փոխադարձ այցելությունները ընթացիկ տարվա ընթացքում:

Ադրբեջանում կզորակոչվեն 18-35 տարեկանները

ԲԱՔՈՒ, 26 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ - ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ: Ադրբեջանի խորհրդարանը դեկտեմբերի 25-ին ընդունել է օրենք, ըստ որի հաջորդ տարվանից բանակ կարող են զորակոչվել 18-35 տարեկան Ադրբեջանի քաղաքացիները, այսինքն՝ զորակոչային տարիքի վերին սահմանը բարձրացվել է 8 տարով: Խստացված են նաեւ բանակում զինծառայությունից ազատվելու պայմանները: Օրենքը հավասարեցրել է պետական ու մասնավոր բուհերի ուսանողների իրավունքները, այսինքն՝ բոլոր բուհերի ուսանողները կարող են օգտվել տարկետման իրավունքից:

Բեն Լադենը սպանվա՞ծ է

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 26 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հակաահաբեկչական կոալիցիայում հակված են այն մտքին, որ Ուսամա բեն Լադենը զոհվել է Տորա-Բորայի շրջանի ռմբակոծության ժամանակ: Այս մասին հայտարարել է հակաահաբեկչական կոալիցիայի տեղեկատվական կենտրոնի ներկայացուցիչ Քենթոն Քեյթը: Ըստ Քեյթի, իրադարձությունների այդպիսի ելքը շատ հավանական է: Միեւնույն ժամանակ Քեյթը նշել է, որ առայժմ չկան բեն Լադենի մահվան հավաստի հաստատումներ: Ինչպես հաղորդում է «Ռոյթեր» գործակալությունը, կանխավ Պակիստանի նախագահ Մուշարաֆը եւս հայտարարել է բեն Լադենի հավանական մահվան մասին:

Իսրայելը վերացրել է Երիխովի շրջափակումը

ԵՐԻՔՈՎ, 26 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Իսրայելը վերացրել է պաղեստինյան Երիխով քաղաքի շրջափակումը Հորդանան գետի արեւմտյան ափին: Այդուամենայնիվ, իսրայելական բանակի ստորաբաժանումները մնում են քաղաքում: Ըստ իսրայելական զինվորականների, դա անհրաժեշտ է հնարավոր ահաբեկչությունների կանխարգելման համար: Համաձայն «Ասոշիեյթեդ պրեսի», իսրայելական բանակը նախկինի պես շրջափակում է Պաղեստինի բնակավայրերի մեծ մասը: Ռամալլայի իր կենտրոնակայանում շարունակում է շրջափակված մնալ եւ ինքը՝ պաղեստինյան առաջնորդ Յասեր Արաֆաթը, որին նույնիսկ թույլ չէին տվել մասնակցել Սուրբ Ծննդյան տոնակատարությանը Բեթղեհեմում:

Կոլումբիայում Սուրբ Ծննդյան տոնակատարության ժամանակ 150 մարդ զոհվել եւ 200-ը վիրավորվել են

ՍԱՆՏԱ-ՖԵ-ԴԵ-ԲՈԳՈՏԱ, 26 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ինչպես հաղորդում է «Նովոստի» գործակալությունը, 150 մարդ զոհվել է, ավելի քան 200-ը վիրավորվել Կոլումբիայում Սուրբ Ծննդյան տոնակատարության ժամանակ: Ազգային ոստիկանության ղեկավար Էնրիկե Լինարեսը լրագրողներին հայտնել է, որ 141 մարդ կողոպուտի եւ սպանությունների զոհ է դարձել, եւս 18-ը՝ տրանսպորտային պատահարների: Ըստ որում Լինարեսը նշել է «այդքան անմխիթարական վիճակագրության դրական դինամիկան», ճշտելով, որ հանցագործությունների թիվը Սուրբ Ծննդյան տոնակատարության ժամանակ կրճատվել է 29 տոկոսով անցած տարվա համեմատությամբ:

Թուրքիան խստորեն քննադատում է պատերազմը Իրաքի տարածք փոխադրելու ամերիկյան ծրագրերը

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 26 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքիայի գլխավոր շտաբի պետ գեներալ Հյուսեին Քըվրըքօղլուն խստորեն քննադատել է ահաբեկչության դեմ պատերազմը Իրաքի տարածք փոխադրելու ամերիկյան ծրագրերը: Նա նշել է, թե դա կհանգեցնի Իրաքի քայքայմանը եւ Թուրքիայի սահմանի մոտ քրդական պետության ստեղծմանը: Ըստ BBC-ի, 1984 թվականից ի վեր Թուրքիան պայքարում է քուրդ ապստամբների դեմ՝ պարբերաբար ռազմական գործողությունների դիմելով Հյուսիսային Իրաքում: Պարսից ծոցի 1991 թ. պատերազմի ժամանակ Թուրքիան Իրաքի դեմ ԱՄՆ ռազմական գործողությունների ընթացքում հենակետեր էր տրամադրել: Իսկ ներկայումս Հյուսիսային Իրաքում պարեկող բրիտանական եւ ամերիկյան ինքնաթիռները օգտագործում են Թուրքիայի օդակայանները: ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը նախազգուշացրել է Իրաքին, որ եթե արգելվի սպառազինությունների գծով միջազգային փորձագետների մուտքը Իրաք, ապա Բաղդադի դեմ կոշտ միջոցառումներ կկիրառվեն:

ՀԱՐՑԱԽՈՒՅԶ

Հայաստանի 20 ամենաազդեցիկ գործիչները

1.	(1)	Քոչարյան Ռոբերտ	ՀՀ նախագահ	98,8	(98,8)
2.	(2)	Սարգսյան Սերժ	ՀՀ պաշտպանության նախարար	90.3	(92,2)
3.	(3)	Մարգարյան Անդրանիկ	ՀՀ վարչապետ	58	(51.7)
4.	(4)	Օսկանյան Վարդան	ՀՀ արտգործնախարար	53	(30.2)
5.	(5)	Գեղամյան Արտաշես	ԱԺ «Իրավունք եւ միաբանություն» ֆր. նախագահ	32	(28,5)
6.	(9)	Դեմիրճյան Ստեփան	ՀԺԿ առաջնորդ	19.8	(16,3)
7.	(10)	Մարգարյան Հրանտ	ՀՅԴ Բյուրոյի ներկայացուցիչ	18	(12,8)
8.	(18)	Թումանյան Արտաշես	ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար	14	(6,7)
9.	(6)	Սարգսյան Արամ	Նախկին վարչապետ	12.3	(18,1)
10.	(20.)	Պետրոսյան Կարլոս	ՀՀ ազգային անվտանգության նախարար	12	(5,2)
11.	(14)	Բաղդասարով Միքայել	«Միկա լիմիտեդ»-ի նախագահ	10	(8,9)
12.	(25)	Բաղդասարյան Արթուր	«Օրինաց երկիր» կուսակցության նախագահ	10	(3.7)
13.	(17)	Հարությունյան Դավիթ	ՀՀ արդարադատության նախարար	9,5	(6,7)
14.	(16)	Հարությունյան Ալեքսան	ՀՀ նախագահի խորհրդական	9,3	(7,8)
15.	(35)	Նազարյան Ռոբերտ	Երեւանի քաղաքապետ	7,5	(2,2)
16.	(15)	Հովհաննիսյան Վահան	ԱԺ պաշտպանության հանձնաժողովի նախագահ	7	(8,5)
17.	(-)	Քոչարյան Շավարշ	ԱԺԿ նախագահ	7	(0)
18.	(25)	Մանուկյան Վազգեն	ԱԺՄ նախագահ	5,8	(3,7)
19.	(30)	Խաչատրյան Վարդան	ՀՀ ֆինանսների նախարար	5	(3)
20.	(25)	Գեւորգյան Արմեն	ՀՀ նախագահի օգնական	4,5	(3,7)

Տես ➧ էջ 4

ԱԶԳ

ընթացիկ

Սկիզբը էջ 1

Քոչարյան-Խաթամի առանձնազրույցում իրանական կողմից ներկա է եղել արտգործնախարար Ք. Խարազին, հայկական կողմից Ա. Թումանյանը: Քանի որ եւ հայ, եւ իրանցի բարձրաստիճան պաշտոնյաները Ռ. Քոչարյանի այս այցը շրջադարձային են համարում Հայաստան-Իրան հարաբերություններում, ՀՀ արտգործնախարարին խնդրեցի «շրջադարձային»-ը մանրամասնել: «Այս այցը լինելու է շրջադարձային, բայց միայն դա չէ: Զուտ քաղաքական իմաստով այս այցը լուրջ նշանակություն ունի, որովհետեւ կան բազմաթիվ խնդիրներ, պրոցեսներ եւ դրանց շուրջ նախագահների մակարդակով երկխոսությունը բոլորովին նոր որակ կտա, հայ-իրանական հարաբերությունները նոր մակարդակի վրա կդրվեն: Այնպես որ, պետք չէ միայն կոնկրետ տնտեսական արդյունքներով դիտել, այլեւ՝ քաղաքական իմաստով», ասաց Վ. Օսկանյանը: Ըստ ՀՀ արտաքին գերատեսչության ղեկավարի, արտաքին քաղաքականության մեջ արդյունքներն անմիջական չեն, պետք չէ ակնկալել, որ այցից հետո անմիջապես էական փոփոխություններ են լինելու: «Սա պրն Քոչարյանի եւ պրն Խաթամիի միջեւ առաջին շփումն էր, որը, կարծում եմ, շատ հաջող ստացվեց, ինչն ինքնին նոր որակ է տալիս մեր երկկողմ հարաբերություններին: Երկու նախագահներն առաջին անգամ հնարավորություն ունեցան միմյանց հետ բաց խոսելու եւ տարածաշրջանային խնդիրների ու անվտանգության, եւ երկկողմ տնտեսական հարաբերությունների, եւ ԼՂ հարցի մասին: Նման մակարդակի երկխոսությունից հետո ուղղակի պետք է ակնկալել, որ իրոք ավելի դրական տեղաշարժեր կլինեն, բայց ժամանակի կտրվածքի մեջ եւ ոչ թե անմիջապես», նշեց պրն Օսկանյանը.

Անկասկած, Իրանը Հարավային Կովկասի պետությունների հետ վարում է հավասարակշռված քաղաքականություն: «Եթե վերջին տասը տարիների կտրվածքով նայենք, կտեսնենք, որ Իրանն, ի տարբերություն Թուրքիայի, որեւէ կողմնակալություն չի անում, գործում է հավասարակշռված: Իրանը փորձել է տարածաշրջանում պահել բալանսը, փորձել է հարաբերությունները զարգացնել եւ Հայաստանի, եւ Ադրբեջանի հետ, ԼՂ հարցի հանդեպ չեզոք դիրք է որդեգրել, ինչը Հայաստանը գնահատել եւ գնահատում է», ասաց Վ. Օսկանյանը:

Ռուսաստանում Իրանի նախկին դեսպան, այժմ Իրանի ԱԳՆ ԱՊՀ գլխավոր վարչության պետ Մեհդի Սաֆարին **«Ազգի»** հետ զրույցում չափազանց կարեւորեց նախագահ Քոչարյանի պաշտոնական այցը, հույս հայտնելով, որ Հայաստանի եւ Իրանի միջեւ «տնտեսական նախագծերը իրականություն կդառնան որքան հնարավոր է արագ, երկու կողմերն անում են առավելագույնը ավարտին հասցնելու այդ նախագծերը»: Նշենք, որ բանակցությունների ընթացքում Հայաստանի նախագահը հստակ-պես կարեւորել է երկկողմ տնտեսական համագործակցության խորացումը:

Ի դեպ, ՀՀ նախագահի մամլո խոսնակ Վ. Գաբրիելյանը հայ լրագրողներին տեղեկացրել էր, որ բանակցություններում խոսք է գնացել Հայաստան-Իրան երկկողմ հարաբերությունները եռակողմի վերածելու մասին, ընդսմին չնշելով, թե որ երրորդ պետության մասին է խոսքը: Արտգործնախարար Օսկանյանից փորձեցի ճշտել, թե ինչի մասին է խոսքը: «Իրանի համար կարեւոր է եվրոպական ուղղությունը, եւ մեզ համար շատ հաճելի է լսել, որ Իրանը Հայաստանին համարում է այն երկիրը, որը կարող է կամրջի դեր խաղալ Իրանի՝ եվրոպական ցամաքամասի հետ հարաբերություններում: Մենք եռակողմ համագործակցության փորձ ունենք՝ Իրան-Հայաստան-Հունաստան: Իրանի եւ Հայաստանի կողմից ցանկություն կա ճյուղավորել այդ եռակողմը եւ նման համագործակցություն սկսել այլ եվրոպական պետությունների հետ: Կոնկրետ պետությունների անուններ չկան: Ասենք, կարող է լինել Իրան-Հայաստան-Եվրամիություն կառույցը, եւ Հայաստանը, եւ Իրանը զարգացնում, լավ հարաբերություններ ունեն ԵՄ-ի հետ», ասաց պրն Օսկանյանը:

Իր հերթին, Մեհդի Սաֆարին կարեւորեց Հյուսիս-Հարավ առանցքը: «Եռակողմ համագործակցությունը շատ կարեւոր է, եւ մենք պետք է միասին աշխատենք տնտեսական համատեղ ծրագրերի վրա, ինչպես Իրան-Հայաստան գազատարն է, հաղորդակցությունները, ճանապարհները», ասաց ԱԳՆ ԱՊՀ գլխավոր վարչության պետը:

Ինչպես նշել ենք վերեւում, երեկ ՀՀ նախագահի այցի ծրագիրը հագեցած էր: Նախ, առավոտյան ՀՀ պատվիրակությունն այցելեց Իրանի արդյունաբերական հսկաներից մեկը՝ «Իրան Խոդրո» ավտոգործարան, որտեղ նախագահ Քոչարյանին հանձնվեց «Պեժո» մակնիշի ավտոմեքենա:

ԱՅԺ

Սեյեդ Ալի Խամենեին ընդունեց Ռոբերտ Քոչարյանին

Սա հազվագյուտ դեպքերից է, երբ Իրանի հոգեւոր առաջնորդը հանդիպում է քրիստոնյա պետության նախագահի հետ

Մինչ կեսօր ՀՀ նախագահին ընդունեց Իրանի Իսլամական Հանրապետության կրոնապետ-առաջնորդ Սեյեդ Ալի Խամենեին: Սա հազվագյուտ դեպքերից է, երբ Իրանի հոգեւոր առաջնորդը հանդիպում է քրիստոնյա պետության նախագահի հետ: «Այս հանդիպումը Հայաստանի նկատմամբ հարգանքի նշան է: Սա, իրոք, եզակի հանդիպում է, վկայություն, որ Իրան-Հայաստան հարաբերությունները ոչ միայն բավական բարձր մակարդակի վրա են, այլեւ առավել լայն հեռանկարներ ունեն», ասաց Վ. Օսկանյանը: Խամենեի-Քոչարյան հանդիպումը տեւել է կես ժամ, ներկա են եղել նախագահ Խաթամին՝ իրանական կողմից, Վ. Օսկանյանը, Ա. Թումանյանը, Գ. Ղարիբջանյանը, Ա. Գեւորգյանը՝ հայկական կողմից:

Երեկ նախագահ Քոչարյանն ունեցավ եւս մեկ հանդիպում՝ Իրանի անվտանգության խորհրդի քարտուղար Հասան Ռոհանիի հետ: Կեսօրից հետո «Վահդաս» համերգասրահում տեղի ունեցավ հայաստանցի արվեստագետների գալահամերգն ի պատիվ Հայաստանի նախագահի, ավելի ուշ՝ հանդիպում Իրանի հայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ:

«Հայկական ավիաուղիները» կվարձակալի եւս 3 «Էյրբաս» ինքնաթիռ

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Հայկական ավիաուղիները» լիզինգի պայմանագիր է կնքել երկրորդ «Էյրբաս» Ա-310 ինքնաթիռի շահագործման մասին, դրա շահագործումը կսկսվի 2002 թ. մարտից: Այդ մասին լրագրողներին հայտնեց Հայաստանի Քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչության պետ Հովհաննես Երիցյանը:

Երիցյանը տեղեկացրեց, որ եւս 2 «Էյրբաս» ինքնաթիռ նախատեսվում է լիզինգով ձեռք բերել հաջորդ տարվա ընթացքում: Այսպիսով, 2002 թ. ՀԱՈՒ-ի շարժակազմի մեծ մասը կկազմեն «Էյրբասի» ինքնաթիռները: Հունվարի 3-ից ֆրանսիական Թուլուզ քաղաքում գտնվող «Էրբաս ինդաստրիի» կենտրոն վերապատրաստման կմեկնի 10 հայկական թռիչքային անձնակազմ:

Ներկայումս ՀԱՈՒ-ն ինքնաթիռները վարձակալում է շատ ավելի բարենպաստ պայմաններով, քան 1998 թ. վարձակալված առաջին Ա-310-ը՝ ամսական վճարը կազմում է 125 հազար ԱՄՆ դոլար՝ նախկին 720 հազար դոլարի դիմաց: Բացի այդ, 6 տարի վարձակալելուց հետո ինքնաթիռները դառնալու են ՀԱՈՒ-ի սեփականությունը: Նման պայմաններով վարձակալումը, ըստ Երիցյանի, հնարավոր դարձավ սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչության հետեւանքով համաշխարհային ավիացիայում ծագած ճգնաժամի պատճառով, քանի որ շատ ավիաընկերություններ սնանկացան:

ԳԱՎԱՌ

Վերականգնման աշխատանքները կսկսվեն այս տարի

Դեկտեմբերի 17-18-ը Գավառ քաղաքում եւ տարածքի համայնքներում բնական աղետից վնասված օբյեկտները վերականգնելու նպատակով ՀՀ կառավարության դեկտեմբերի 24-ի թիվ 1253 որոշման համաձայն կառավարությունը Գեղարքունիքի մարզպետարանին պահուստային ֆոնդից հատկացրեց 17,6 միլիոն դրամ: Տրամադրված գումարն, ըստ Գեղարքունիքի մարզպետ Վ. Հակոբյանի, ուղղվում է միմիայն պետական ենթակայությամբ գործող կրթական եւ առողջապահական հաստատություններին, մասնավորապես՝ Գավառի կենտրոնական հիվանդանոցին, Գավառի թիվ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9 եւ Կարմիրգյուղի թիվ 1 միջնակարգ դպրոցներին: Գումարը կբաշխվի եւ կծախսվի մարզպետարանի շինարարության բաժնի կազմած նախահաշիվների համաձայն, եւ կան նախադրյալներ, որ վերականգնման աշխատանքները սկսվեն այս տարի:

Աղետի հետեւանքով վնասված շուկայի, մանկապարտեզի եւ հինգ տասնյակից ավելի առանձնատների վերականգնման խնդիրն առայժմ մնում է անորոշ: Եվ կրկին զգացնել է տալիս ապահովագրական համակարգի բացակայությունը:

ՏԻԳՐԱՆ ՆԱԿՈՅԱՆ

ՀԵՏԱՀԱՅԱՑ

Կարեն Ճշմարիտյանը ներկայացրեց հայ-ճապոնական ծրագրերը

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի Տոկիո կատարած այցի շրջանակներում ձեռք բերված հայ-ճապոնական պայմանավորվածություններից կարեւորագույնը, ըստ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարար Կարեն Ճշմարիտյանի, Հայաստանի լեռնամետալուրգիայի՝ մինչեւ 2013 թ. զարգացման տեխնիկատնտեսական հիմնավորմանը վերաբերող համաձայնագիրն էր: Լրագրողների հետ ճեպազրույցի ժամանակ նախարարը նշեց, որ Ճապոնիայի կառավարությունն ընտրելու է տեխնիկատնտեսական հիմնավորման անհրաժեշտ ուսումնասիրություն կատարող ընկերություն, որը կազմելու է զարգացման ծրագիրը: Այն վարկի ձեւով կֆինանսավորի Ճապոնիայի կառավարությունը:

Անդրադառնալով մյուս պայմանավորվածություններին, Կ. Ճշմարիտյանը կարեւորեց 2002 թ. ստեղծվելիք ՀՀ փոքր եւ միջին ձեռնարկատիրության աջակցման ազգային կենտրոնին օժանդակելու մասին փաստաթուղթը: Ճապոնիայի էկոնոմիկայի, առեւտրի եւ արդյունաբերության նախարարին է ներկայացվել 5-6 մլն դոլար արժողությամբ ծրագիր, որի քննարկումից հետո կորոշվեն օժանդակության պարամետրերը: Նախարարը կարեւորեց տարբեր ոլորտներում տեխնիկական աջակցության, առողջապահության եւ սոցիալական ապահովության բնագավառներին առնչվող փաստաթղթերը:

Նա նաեւ տեղեկացրեց, որ օգոստոսին Տոկիոյում անցկացվող ոսկեգործական ավանդական ցուցահանդեսին 2002 թ. կմասնակցեն 6 հայկական ձեռնարկություններ: Ըստ Ճապոնիայի արտաքին առեւտրի զարգացման գործակալության հետ ձեռք բերված պայմանավորվածության, հայ ոսկեգործները ցուցահանդեսին կմասնակցեն արտոնյալ պայմաններով:

ԻՏԱԼԻԱ

2001 թ. «Տարվա վենետիկցի» մրցանակը տրվեց հայ գաղութին

Վենետիկյան «Յոր ծովեր» ընկերության սահմանած «Տարվա վենետիկցի» ամենամյա մրցանակը 1978 թ.-ից տրվում է մշակույթի, գրականության, թատրոնի, ճարտարվեստի ասպարեզում աչքի ընկած նշանավոր վենետիկցիներին: Եվ ահա քաղաքական եւ պաշտոնական լայն ճանաչում վայելող մրցանակին է արժանանում Վենետիկի հայ գաղութը, բացառիկ երեւույթ, երբ մրցանակը շնորհվում է ոչ թե անհատի, այլ մի ողջ հանրությանը եւ 300 տարի հայ մշակույթը պահպանող ու ծաղկեցնող Մխիթարյան միաբանությանը:

Մրցանակի հանձնման պաշտոնական հանդիսությունը կատարվեց դեկտեմբերի 16-ին, Վենետիկի Աթենեո Վենեթոյի ակադեմիայի շքեղ հանդիսասրահում՝ ներկայությամբ նահանգային բարձրագույն իշխանությունների, կուսակալի, քաղաքապետի, ակադեմիայի վարիչի, դրամատան տնօրենի, սահմանադրական դատարանի նախագահի, իտալացի եւ հայ բնակչության հոծ բազմության՝ շրջապատված Մխիթարյան հայրերով եւ աշակերտներով:

Քաղաքապետ Պաոլո Կոստան պաշտոնական մեդալը եւ վկայագիրը հանձնելով միաբանության աբբային՝ իրավամբ Մխիթարյանների մեջ տեսավ հայ հոգեւոր, մշակութային, գիտական միտքը եւ Վենետիկի հայ հանրության ներուժը խտացնող հաստատություն, քանի որ Մխիթար Սեբաստացին էր, որ կամրջեց Վենետիկ-Հայաստան մինչ այսօր շարունակվող կապերը:

Իր խոսքում քաղաքապետը օրինակելի համարեց ոչ քրիստոնյա դրացիներով շրջապատված եւ մեծ դժվարությամբ քրիստոնեական հավատքին եւ իր ստեղծած մշակույթին հավատարիմ մնացած հայ ժողովրդի անցած ճանապարհը: Այս բացառիկ առիթով քաղաքապետարանի իշխանությունները որոշել են քաղաքի փողոցներից մեկը կոչել Մխիթար Սեբաստացու անունով:

Կիլիկյան թագավորության, Վենետիկի հայ հանրության մասին պատմական համառոտ ակնարկ կատարեց կոմսուհի Թիեփոլոն՝ դրվատելով հայերի երախտագիտական վերաբերմունքը հյուրընկալների հանդեպ:

Ի պատասխան այս մեծ պարգեւի, Մխիթարյան միաբանության ընդհանուր աբբան՝ հայր Եղիա վարդապետն շնորհակալական խոսքում շեշտեց հայոց քրիստոնյա ինքնությունը եւ նկատեց, որ հայերը Վենետիկում ապրում են քաղաքի ամենօրյա զարկերակով՝ նրա ուրախություններով ու դժվարություններով:

Հ. Գ. Հարկ ենք համարում հիշեցնելու Երեւանի քաղաքային իշխանություններին, որ իրենց իսկ համաձայնությամբ քաղաքի կենտրոնում (Թումանյան, Ղ. Փարպեցի փողոցների խաչաձեւման տեղում) Մխիթար Սեբաստացու անունը կրող հրապարակի եւ նրա հուշարձանի տեղադրումը խոստացված ժամկետից ուշանում է: Առայժմ այս մասին մեզ հիշեցնում է համապատասխան գրությամբ տախտակը:

Ակնկալում ենք, որ գոնե հաջորդ տարի Երեւանը կհարստանա մեր մշակույթի նվիրյալներից մեկի հուշարձանով եւ իր անունը կրող հրապարակով:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

Դարձյալ երկրապահները դիրքերում են...

Նրանք «կռվկում» են արդեն երկրի ներսում

Արմատական եռյակի ընդհատակ անցնելու գործընթացից անմիջապես հետո ակտիվություն սկսեցին ցուցաբերել երկրապահները, որոնք գրեթե կրկնելով առաջիններին, եւս սկսեցին ընդդիմություն խաղալ: Թվում է, թե ինչ-որ ուժեր ոչ մի կերպ չեն համակերպվում Հայաստանում գոնե մի փոքր քաղաքական կայունացման հետ:

Եվ որպես ակտիվացման ամենահարմար առիթ օգտագործվեց դեկտեմբերին սպասվող «Երկրապահ» կամավորական միության հերթական համագումարի չկայանալը: Հասարակական այս կազմակերպության նկատմամբ պահպանվող որոշակի հետաքրքրությունները, որոնցից էլ բխում էր հարցը՝ կլինի՞ համագումար, թե՞ ոչ, ծագել են 2 տարի պահպանված լռությունից, որը բազմիցս քաղաքական առանձին միավորների առիթ էր տալիս պնդելու, թե «Երկրապահն» այլեւս քաղաքական լուրջ պոտենցիալ չի ունենալու:

ԵԿՄ-ի նախորդ համագումարը, որը տեղի ունեցավ 1999-ին, հսկայական շրջադարձ կատարեց Հայաստանի քաղաքական դաշտում, որով հանրապետության նախագահը սկզբնական շրջանում հայտնվեց քաղաքական մեկուսացման պայմաններում: Դրան անմիջապես հաջորդեց հեղաշրջման գաղափարի արմատավորումը, որը կանխվեց Քոչարյանի՝ պաշտպանության նախարարությունում կատարած կադրային փոփոխություններով, ԵԿՄ վարչության նախագահ ընտրված գեներալ Մանվել Գրիգորյանին պաշտպանության փոխնախարար նշանակմամբ եւ Վաղարշակ Հարությունյանին պաշտպանության նախարարի պաշտոնից հեռացմամբ: Դրանից հետո ԵԿՄ-ն դուրս եկավ քաղաքական դաշտում գերազդեցիկ դեր խաղալու հավակնությունների շրջանակից եւ վերադարձավ իր այն նշանակությանը, որի համար եւ ստեղծված էր՝ զբաղվել ազատամարտիկների, նրանց ընտանիքների սոցիալական խնդիրներով, ինչպես նաեւ հետեւել բանակում ընթացող պրոցեսներին: Ավելին ԵԿՄ-ն այնքան հեռացավ քաղաքական գործընթացներից, որ մեկ-մեկուկես տարի եւ ոչ մի քաղաքական հայտարարությամբ հանդես չեկավ:

ԵԿՄ-ականները, հատկապես ընդդիմադիր ճամբարի ներկայացուցիչները, որոնք կազմակերպության հասարակական լինելն առաջին պլան են մղում, այնուամենայնիվ, ջանք չեն խնայում վերականգնված տեսնելու քաղաքականացված միությունը: Դա ունի իր հիմնավոր եւ պարզ պատճառները՝ կապված ընդդիմության առաջադրած նպատակներին այն ծառայեցնելու հետ: Սրանով էր պայմանավորված, որ Ալբերտ Բազեյանն իր համախոհներով չներկայանալով համագումարը տապալեց: Քայլը Բազեյանը բացատրեց նրանով, որ եթե իրենք մասնակցեին, եւ համագումարում քվորումն ապահովվեր, ապա ԵԿՄ-ն այնպիսի գործելակերպ էր ընտրելու, որոնք իրենք ընդունել չէին կարող: Այստեղ իսկապես հարց է ծագում. ինչպես է ընդդիմադիր երկրապահը պատկերացնում առաջադրած նպատակներին հասնելու իրական եւ բնականոն ուղին, եթե տապալում է համագումարը եւ ամբիոնից զրկում նրանց, ովքեր ընդդիմանում են իշխանության քաղաքականությանը: Բացի դրանից, ընդդիմադիր երկրապահները համագումարի ընթացքից եւ ընդունելիք բանաձեւից կարող էին հստակ տեսնել՝ կա՞ն արդյոք ԵԿՄ-ին դեպի իշխանություն հրահրող ուժեր, եւ ապա ի ցույց դնելով դրանց, բոյկոտել գործընթացը եւ ապացուցել, որ ԵԿՄ-ին շեղում են իր հասարակական նշանակությունից: Մինչդեռ ի սկզբանե, չհիմնավորված պատճառաբանություններով հրաժարվելով համագումարին մասնակցելուց, այդ ճամբարը ներկայացնող ուժերը պարզ հասկացնում են, որ իրենց միայն հասարակական գործունեությամբ կազմակերպություն հարկավոր չէ: Որպես հիմնավորում ներկայացնենք «Արծիվ» մահապարտների միության 78 անդամների համատեղ հայտարարության առանձին հատվածներ, որոնք աներկբայորեն քաղաքական բովանդակություն ունեն. «Արծիվ» մահապարտների միության անդամներս, ովքեր մեր կյանքն ու առողջությունն ենք նվիրաբերել հայրենիքին, խիստ մտահոգված ենք երկրում ստեղծված սոցիալ-տնտեսական ծանր իրավիճակով, ազգային անվտանգությանը սպառնացող լուրջ վտանգով...

Մենք մեր վճռական բողոքն ենք հայտնում «Հոկտեմբերի 27»-ի ոճրագործության կազմակերպիչների բացահայտման հարցում իշխանությունների բացահայտ անգործության առթիվ, ինչը ոչ միայն էլ ավելի է խորացնում հասարակության մեջ առկա կասկածները, այլեւ քաղաքացիների մեջ անպաշտպանվածության զգացում է ծնում...

Իշխանություններից պահանջում ենք վերջ տալ «27»-ի գործի դատավարության խեղկատակությունը եւ բացահայտել իրական կազմակերպիչներին...

Ժողովրդի սոցիալ-տնտեսական ծանր իրավիճակը եւ տիրող հարկային քաղաքականությունը պատճառ են դառնում զանգվածային արտագաղթի, որը վտանգի տակ է դնում երկրի անվտանգությունը:

Հաշվի առնելով այդ խնդիրների կարեւորությունը, «Արծիվ» մահապարտների միության անդամները կոչ են անում բոլոր երկրապահներին համախմբվել այս գաղափարի շուրջ...»:

Եթե նկատի առնենք «Արծիվում» ԵԿՄ-ին միանալու ծավալվող տրամադրությունները, ապա ակնհայտ է դառնում, թե քաղաքական ինչ հայացքների շուրջ են համախմբվելու երկրապահները: Իսկ եթե դա իրոք այդպես է, ապա ԵԿՄ-ն պարտավոր է փոխել իր կանոնադրությունը եւ հասարակական կազմակերպությունից վերածվել կուսակցության: Դա լավագույն դեպքում: Չէ՞ որ նախկինում էլ ԵԿՄ գործիչներն առանց որեւէ դժվարության քաղաքականությամբ էին զբաղվում եւ իրենց ոչ ավել, ոչ պակաս ԵԿՄ «քաղաքականացված մաս» էին համարում:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Բանկ կողոպտելու քաղաքակիրթ տարբերակ

Ինչի մասին պատմեցին Միջազգային ինվեստիցիոն բանկում

Այսօր ցանկացած մարդ կարող է որեւէ բանկից վարկ վերցնել, չվերադարձնել եւ, դատի տալով նույն բանկին, նյութական վնասի փոխհատուցում պահանջել: Ավելին՝ դատավորների «շահագրգիռ» վերաբերմունքի շնորհիվ նրա այդ պահանջն անպայման կբավարարվի: Սա ոչ թե երեւակայության արդյունք է կամ ենթադրություն, այլ իրականություն, որի մասին մեզ պատմեց Միջազգային ինվեստիցիոն բանկի գործադիր տնօրեն Աշոտ Երանոսյանը:

Երկու տարի առաջ վարկառուն, որը ֆիզիկական անձ է, վարկ է վերցնում (10 հազ. դոլար) Միջազգային ինվեստիցիոն բանկից եւ փոխանցել իր շահառուին: Վերջինս գտնվում է Կիպրոսում եւ զբաղվում է բիզնեսով: Նրա բոլոր տվյալները հայտնի են բանկին: Փոխանցումը վարկառուն՝ Ռուզան Կոտիկյանը, կատարել է՝ լրացնելով վճարման հանձնարարագիրը: Դա փոխանցման միակ ձեւն է, որ կարող է կատարել ֆիզիկական անձը: Վճարման հանձնարարականի ներքեւի մասում, որտեղ գրված է՝ «տեղեկատվություն ստացողի համար», Ռուզան Կոտիկյանը գրում է, որ վճարումը կկատարվի ապրանքագրերը ստանալուց հետո: Հենց այս նախադասությունն էլ նրա համար զորավոր հիմք է դառնում բանկից գումար պոկելու ծրագիրն իրականացնելու համար: Իսկ մինչ այդ Ռուզան Կոտիկյանը, ըստ Աշոտ Երանոսյանի, 2 տարի շարունակ պարբերաբար եկել եւ խնդրել է հետաձգել տոկոսների վճարումը, ցածրացնել դրանք, ինչին բանկի ղեկավարությունն ընդառաջ է գնացել: Այնուհետեւ, դարձյալ վարկառուի խնդրանքով, վարկը վերաձեւակերպվում է նրա քրոջ անունով, որը դարձյալ վճարումներ չի կատարում: Դրանից հետո միայն բանկն իր տրամադրած գումարը հետ ստանալու պահանջով դիմում է Արաբկիրի առաջին ատյանի դատարան: Հակընդդեմ հայցով դատարան

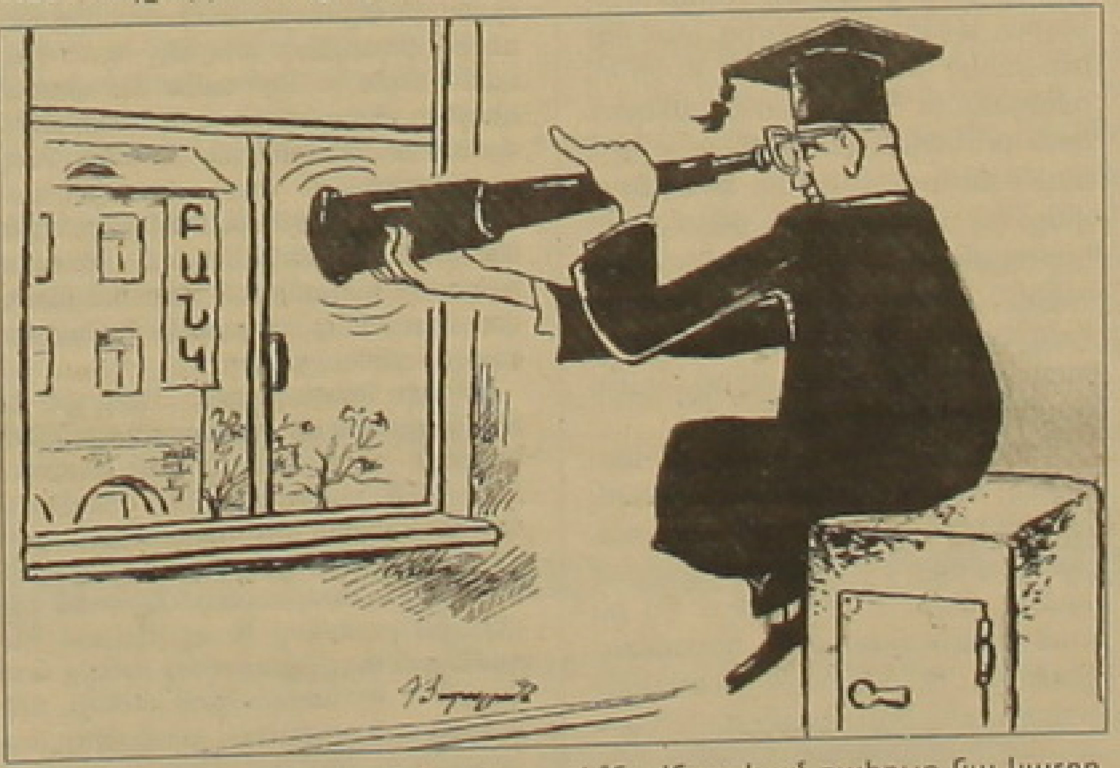

են դիմում նաեւ Կոտիկյան քույրերը, ասելով, որ փոխանցումը սխալ է կատարվել, եւ իրենք նյութական վնաս են կրել: Ընդ որում, նախապես հայցում գրված էր, թե իբր նրանք ավանդ են ներդրել բանկում եւ գումարը չեն ստանում: Այդ հիմնավորմամբ նրանց հայցն ընդունում է նախ դատավոր Գոռ Հակոբյանը: Բանկի իրավաբանները փաստարկելով, որ այդ հիմքով դատավորն իրավունք չուներ հայցն ընդունելու, բացարկ են հայտարարում նրան: Գործը վերցնում է մեկ այլ դատավոր՝ Կարեն Ստեփանյանը: Նա ավարտին է հասցնում նախորդի չկատարածը, վճիռ ընդունելով, որ բանկն անպատշաճ է կատարել վճարման հանձնարարագիրը: Մինչդեռ Աշոտ Երանոսյանը մի շարք փաստեր ներկայացրեց, որոնք ի ցույց են հանում այդ որոշման սուբյեկտիվությունը:

Նախ՝ այն անձը, որ բանկից նյութական վնասի փոխհատուցում է պահանջել, չունի ոչ լիցենզիա, ոչ տնտեսական գործունեություն իրականացնելու իրավունք: Հետեւապես ի՞նչ վնաս կամ շահույթ նա կարող է ունենալ: Երկրորդ՝ շահառուն, որին փոխանցվել է գումարը, այն ստացել է: Նա չի բողոքել: Ընդհակառակը, բանկին ուղղված գրության մեջ նշել է, որ ինքը իր երկրում դատական գործ է հարուցել Ռուզան Կոտիկյանի դեմ: Նա նաեւ հայտնել է, որ բանկից վերցրած եւ իրեն փոխանցած գումարն ընդամենը 10 տոկոսն է այն գումարի, որն ինքը որպես պարտատեր պետք է ստանար Ռուզան Կոտիկյանից: Եվ ամենակարեւորը՝ վճարման հանձնարարագիրը ոչինչ չի պարտավորեցնում բանկին, մինչդեռ նրա վերջին տողում գրված նախադասությունն էլ հիմք են ընդունել եւ առաջին ատյանի, եւ վերաքննիչ դատարանի դատավորները: Բանկի բոլոր փաստարկներն անտեսվել են: Մասնավորապես վերաքննիչ դատարանը որոշել է բանկից 27 հազ. դոլար բռնագանձել հօգուտ հաճախորդի:

«Ես հեռու եմ այն մտքից, թե բոլոր դատավորները կոռումպացված են: Սակայն այս դեպքում գործել է հետեւյալ սխեման՝ կա բանկ, որի դեմ հայց է ներկայացված, ինչը նշանակում է հրաշալի առիթ այնտեղից գումար պոկելու», ասում է բանկի գործադիր տնօրենը: Նա վճռական է տրամադրված գործն արդարացի ավարտին հասցնելու հարցում եւ այդ նպատակով վերաքննիչ դատարանի որոշումը պետք է բողոքարկի վճռաբեկ դատարանում: Բացի այդ, որոշումը համարելով բանկային համակարգի դեմ ուղղված ապօրինի ոտնձգության նախադեպ, Աշոտ Երանոսյանը դիմել է նաեւ կենտրոնական բանկին եւ մյուս կոմերցիոն բանկերին: Նա հուսով է, որ վճռաբեկ դատարանը «կմաքրի իրենց համակարգի ամոթը»: Մեր այն հարցին՝ իսկ ի՞նչ եք ձեռնարկելու, եթե վճռաբեկն էլ կայացնի ձեզ չբավարարող որոշում, բանկի գործադիր տնօրենը պատասխանեց, որ ինքը խարդախության եւ բանկից ապօրինի գումար պոկելու մեղադրանքով քրեական գործ կհարուցի Կոտիկյան քույրերի դեմ:

Ինչ վերաբերում է բանկին, ապա շուտով կլրանա նրա գործունեության 10-ամյակը: Ճիշտ է, այդ ընթացքում փոխել է իր անունները եւ բաժնետերերին, սակայն գործադիր տնօրենի հավաստմամբ, կայուն աշխատել է: Կանոնադրական կապիտալը 1 մլրդ դրամ է: Ի տարբերություն մեր բանկերի մեծ մասի, Միջազգային ինվեստիցիոն բանկն ամբողջովին սպասարկում է տնտեսության իրական հատվածը՝ արտադրությունը, ավելի կոնկրետ՝ ոսկերչությունը եւ ականագործությունը: Սակայն այս փաստը վերոնշյալ դատավորներին բնականաբար չի հետաքրքրի, եթե չի հետաքրքրել բանկի ներկայացրած իրավական հիմնավորումները կոնկրետ գործի վերաբերյալ:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՍՓՅՈՒՌՔ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Դրամական օգնություն Թեքեյան դպրոցներին

Վահան Թեքեյանի անվան դպրոցը Ստեփանավանում 220 աշակերտ ունի: Կրթօջախը գտնվում է քաղաքի այն թաղամասերից մեկում, որտեղ կենտրոնացած են անապահով, երկրաշարժից տուժած ընտանիքներ, ուստի դպրոցի աշակերտներն էլ այդպիսի ընտանիքներից են: Անգլերենի ուսուցչուհի Էմմա Բաղալյանի խոսքերով, դասագրքերի հարցը դպրոցում դժվար է լուծվում, իսկ երրորդ եւ չորրորդ դասարաններն ընդհանրապես անգլերենի դասագիրք չունեն: Այս մասին տեղեկացանք, երբ Թեքեյան մշակութային միության ներկայացուցիչների հետ այցելեցինք Վահան Թեքեյանի անվան թիվ 6 դպրոց: Այցի առիթն էր ԱՄՆ-ի եւ Կանադայի Թեքեյան մշակութային միության սահմանած դրամական օգնությունն ուսուցիչներին, դպրոցի մյուս աշխատակիցներին փոխանցելը: Դպրոցի գրադարանավարուհի Լենա Հարությունյանն իր ստացած գումարը յուրովի տնօրինեց: Անցյալ տարվանից յոթերորդ դասարանի աշակերտ Համազասպ Վարդանյանը դասագրքերի դիմաց գրադարանին գումար էր պարտք: Գրադարանավարուհին ստացած դրամական օգնությամբ մարեց այդ պարտքը: Նրա խոսքերով, այս տարվանն էլ ինչ-որ կերպ կփորձեն մարել: Համազասպ Վարդանյանը դպրոցի բազմաթիվ աշակերտներից է, որ չի կարողանում լուծել դասագրքերի հարցը:

Բազմաթիվ խնդիրների կողքին Թեքեյանի անվան դպրոցի ուսուցիչները նշում էին, որ հավանաբար դպրոցի խարխուլ, կիսաքանդ շենքը մոտ ապագայում նորով կփոխարինվի: Այդ հեռանկարն արդեն ուրվագծվում է:

Իրենց հատկացված օգնության համար շնորհակալական խոսքերի հետ մեկտեղ ուսուցիչները հույս էին հայտնում, որ մի օր կառավարությունն իրենց ուշադրություն կդարձնի՝ արժանապատիվ աշխատավարձ կսահմանի:

«Ազգն» արդեն գրել է, որ ԱՄՆ-ի եւ Կանադայի Թեքեյան մշակութային միությունն ստանձնել է հանրապետության Թեքեյան դպրոցների հովանավորությունը: Միությունը, փաստորեն, ամեն տարի Հայաստանում գործող իր 4 դպրոցների ուսուցիչներին, որոնց ընդհանուր թիվը կազմում է շուրջ 300 եւ օժանդակ սպասարկող աշխատակազմին՝ 100-ից ավելի, դրամական օգնություն է ցուցաբերում: Արդեն հաղորդել ենք, որ վերջերս Երեւանի Թեքեյան վարժարան էին այցելել ԱՄՆ եւ Կանադայի Թեքեյան մշակութային միության կենտրոնական վարչության ատենապետ Վարդգես Պալյանն ու նրա կինը՝ տկն. Ռիտան, որոնց ներկայությամբ էլ բաժանվել էին գումարները: Ավելի վաղ՝ աշնանը, տրվել էին նաեւ Աշտարակի շրջանի Կարբի գյուղի Թեքեյան դպրոցի ուսուցիչների հատկացումները: Միության ներկայացուցիչները շուրջ մեկ շաբաթ առաջ եղան նաեւ Գյումրու դպրոցում, որտեղ եւս հանձնեցին դրամական օգնությունը: Բացի այդ, բոլոր չորս դպրոցների առավել կարիքավոր ընտանիքների 250 երեխաներին միությունը գրենական պիտույքներ էր ուղարկել:

Այսպիսով, ԹՄՄ կենտրոնական վարչության նախաձեռնությամբ ԱՄՆ-ում հանգանակվել էր շուրջ 35 հազար դոլար, որը հատկացվեց Հայաստանի չորս Թեքեյան դպրոցների ուսուցիչներին եւ սպասարկող անձնակազմին:

Գյումրու Թեքեյան վարժարանը, որպես աղետի գոտու դպրոց, ԹՄՄ կենտրոնական վարչության կողմից այս տարվա ջեռուցման համար եւս 800 ԱՄՆ դոլար է ստացել:

Հատկանշական է, որ ամերիկահայ երեխաներն էլ իրենց հերթին են հանգանակություն կատարել գյումրեցի հասակակիցների համար: ԹՄՄ Լոս Անջելեսի Արշակ Տիգրանյան վարժարանի սաները, որ նամակագրական կապ են պահպանում Գյումրու Թեքեյան դպրոցի աշակերտների հետ, այցելել են նրանց, ծնողների՝ դպրոցում ճաշելու համար իրենց տրվող գումարներից հանգանակել են 2 հազար դոլար: Գյումրու Թեքեյան դպրոցի սաներն այդ գումարը կստանան Ամանորի արձակուրդից հետո:

Մ. Հ.

ամփոփիչ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Տարվա ձախողումները

Չնայած տնտեսական աճի հուսադրող ցուցանիշներին, անհանգստացնող միտումները երկրում չեն նվազում

Անցնող տարին տնտեսական առումով Հայաստանի համար հաջողների թվին է դասվում: Այսօր աշխարհում շատ չեն երկրները, որտեղ գրանցվել է մոտ 9 տոկոս տնտեսական աճ, գները գործնականում կայուն են, արտաքին առեւտրի հաշվեկշիռը բարելավվել է ավելի քան 10 տոկոսով, ավելացել է աշխատատեղերի թիվը:

Անկախ այն բանից, որ այս վիճակագրական տվյալների հավաստիությունը երբեմն կասկածի տակ է առնվում, պարզ է, որ միտումը դրական է, ու հնարավոր է, էլի դրական արդյունքներ ունենանք (ասենք, նախագահի իրան կասարած այցի շնորհիվ): Բայց տարվա ավարտին կարեւոր եմ համարում հատուկ ուշադրություն դարձնել թույլ տված սխալներին ու ձախողումներին:

Բաշխիչ ցանցեր

Էներգաբաշխիչ ցանցերի մասնավորեցման տապալումը 2001 թ. վատթարագույն կորուստն էր: Դրա հետեւանքներն ակնհայտ են.

1. Խոշոր էներգետիկ ներդրողներ, որ պիտի գային Հայաստան, չեկան, ինչը հավանաբար խրտնեցրեց նաեւ այլ ներդրողների:

2. Երկիրը զրկվեց խոշոր դրամական մուտքից, ինչը կարող էր զգալիորեն մեղմացնել պարտքերի սպասարկման խնդիրը (օրինակ, պետք չէր լինի այսպես հապճեպ մեր գործարանները մատուցել Ռուսաստանին):

3. Կորցրեցինք էներգահամակարգի կորուստների վերացման, կոռուպցիայի սանձման ու ֆինանսական առողջացման պատեհությունը:

4. Խորացավ բյուջետային ճգնաժամը, քանի որ էներգահամակարգը չէր կարողանում հարկեր վճարել:

Ապագա վերլուծողները, կարծում եմ, ավելի մանրամասն կպարզեն, թե ինչ հարված հասցրին երկրին այս անցուդարձի մասնակիցները: Նրանք, ովքեր ահաբեկում էին «ռազմավարական գործընկերոջն» անտեսելու վտանգով (տեսա՞ք, թե ինչպես այդ գործընկերը մեզ անտեսեց): Կամ նրանք, ովքեր դեմ էին քվեարկում մասնավորեցմանը, որովհետեւ «ժողովուրդը դեմ է»: Կամ նրանք, ովքեր գոռգոռում էին, թե դաս են առել այսպես կոչված «Արմենտելի դառը փորձից», ու հասցրին այնտեղ, որ շատ գյուղերում սկսվել են հովհարային անջատումներ: Բայց գլխավոր մեղքը, իհարկե, իշխանություններինն է: Ոչ միայն որովհետեւ երկրում տեղի ունեցած ամեն ինչի համար իշխանություններն են պատասխանատու, այլեւ որովհետեւ նրանք միանգամայն ի վիճակի էին հաջողությամբ ավարտել այս մասնավորեցումը: Վերջին ասուլիսի ժամանակ Ռոբերտ Քոչարյանը իրավացիորեն նշեց, որ ներկա սահմանադրությունը լավ հնարավորություն է տալիս հանրապետության նախագահին գործելու ճգնաժամային իրավիճակներում: Մնում էր միայն գիտակցել, որ բաշխիչ ցանցերի մասնավորեցման պահը հենց այդպիսին էր, եւ իշխանությունները պետք է գործի դնեին իրենց բոլոր լծակները այդ գործը հաջողությամբ ավարտելու համար: Ոչ այն է չգիտակցեցին, ոչ այն է՝ ավելորդ բարեհոգություն ցուցաբերեցին (մինչդեռ առանց սեպտեմբերի 11-ի էլ հայտնի էր, որ համաշխարհային տնտեսությունը ծանր ժամանակների շեմին է), ոչ այն է՝ վախեցան, թե ժողովրդի աչքից կընկնեն, կամ «օլիգարխները» կնեղանան: Դրան գումարած այն խայտառակությունը, որ էներգետիկան, որը պետք է լիներ տնտեսության ամենահուսալի եւ եկամտաբեր ճյուղը, փող չունի նույնիսկ աշխատավարձերի համար: Եվ այս ամենը քաղաքական կայունության, իշխանության ուժեղ դիրքերի պայմաններում:

Մի խոսքով, մնում է հուսալ, որ էներգետիկայի ոլորտում տեղի ունեցածը կմնա Ռոբերտ Քոչարյանի նախագահության ամենամեծ ձախողումը, այսինքն, որ նա երկրորդ այդպիսի ձախողում չի ունենա:

«Արմենտելի» էպոպեան

Մի առիթով ասել եմ, որ այնքան էլ համաձայն չեմ «Արմենտելի դառը փորձ» արտահայտությանը: Արդեն այն, որ այս դեպքում կառավարությունը ժողովրդի կողքին է, եւ «Արմենտելի» դեմ, իսկ էներգետիկայի դեպքում չի կարող լինել ժողովրդի կողքին (որովհետեւ էներգետիկան պետական է, կառավարությունը չի կարող լինել ինքն իր դեմ), հիմք է տալիս ասելու, որ այդ փորձը ավելի շատ «քաղցր» է, քան «դառը»: Բայց իշխանությունները կարծես մտադրվել են ամեն ինչ անել այս փորձը «դառնացնելու» համար:

Մենք մեր հոժար կամքով ստորագրել ենք «Արմենտելի» մենաշնորհի օրենքը, ինչի շնորհիվ OTE-ն մեր երկրում արդեն ներդրել է ավելի քան 300 մլն դոլար (ե՞րբ մենք կունենանք երկրորդ այդպիսի ներդրող): Հիմա նա ուզում է պայմանագրով նախատեսված րոպեավճարը ներդնել, որ իր ծախսած փողը գոնե տասը տարում հետ ստանա: Խախտե՞լ է համաձայնագրի ինչ-որ կետ, կառավարությունը դե՞մ է: Լավ, բայց կարելի էր գործել մարդավարի, առանց այս սկանդալների (բայց ինչպե՞ս նորմալ գործել, երբ մեկ տարում փոխվեց կապի երեք նախարար):

Իսկ ամենակարեւորը՝ կառավարությունը ակներեւաբար մտադիր է շարունակել «թարս ծի քշել», չի նախատեսում րոպեավճարի մուտքը նաեւ եկող տարի: Պարզ սխեմա կա. րոպեավճարի յուրաքանչյուր հինգ դրամից մեկը ինքնաբերաբար փոխանցվելու է պետբյուջե, պետք է դրա հաշվին փոխհատուցում տալ թոշակառուներին ու նպաստառուներին, եւ վերջ: Կարելի է գտնել նաեւ այլ տարբերակներ: Իսկ առայժմ Հայաստանում գործող դեսպանները կրկնում են. ներդրողները վախենում են գալ մեր երկիր, քանի դեռ մեր երկու խոշորագույն ներդրողները՝ OTE-ն եւ «Պեռնո Ռիկարը», խնդիրներ ունեն կառավարության հետ:

Արդյոք «Արմենտելի» շուրջ բարձրացված հարայհրոցը բաշխիչ ցանցերից ներդրողներին խրտնեցրած պատճառներից մեկը չէ՞ր:

Ներդրումային միջավայր

Հարկ է խոստովանել, որ կառավարությանը չի հաջողվել բեկման հասնել ներդրումների ներգրավման գործում: Սա արժանի է հիշատակման խոշոր ձախողումների շարքում ոչ միայն ներդրումների կարեւորության պատճառով, այլեւ որովհետեւ կառավարությունն ինքն էլ դա հռչակել է որպես իր առաջնահերթություն: Ձախողման առաջին պատճառը երկրի ներսում իշխող մթնոլորտն է. հոդվածի սկզբում նշված հանգամանքներին կարելի է ավելացնել մշտական հարկային կանխավճարները եւ ընդհանրապես անարդարացի հարկային դաշտը (պարզվում է, մեր բենզին ներկրողները վնասով են աշխատում, ա՜յ քեզ բան): Բայց ես կուզեի այստեղ ուշադրություն դարձնել կառավարության գործունեության, այսպես ասած, քարոզչական ուղղությանը: Տպավորությունն այն է, որ մեր պետական քարոզչությունը հասցեագրված է միայն նրանց, ովքեր նայում են Հանրային հեռուստատեսությունը կամ կարդում «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթը:

Տեսեք, երբ Ռուսաստանը իջեցրեց եկամտահարկի դրույքը, բանը հասավ նրան, որ օտարերկրյա պետությունների ղեկավարները սկսեցին շնորհավորել նախագահ Պուտինին: Իսկ քանի՞ անգամ են ռուսաստանյան լրատվամիջոցները հաղորդել (չէ՞ որ Ռուսաստանը, ինչպես ասում է վիճծառայության հարգելի նախագահը, «մրցակցում է» մեր աշխատուժի համար), որ Հայաստանում հարկային բեռը առնվազն երկու անգամ թեթեւ է, քան Ռուսաստանում: Երբեւէ գրվե՞լ է, որ այստեղ հանցավորությունը շատ ավելի ցածր է, քան ԱՊՀ մյուս երկրներում: Սփյուռքահայերից, կամ մեր հնարավոր ներդրողներից քանի՞սն իմացան, որ Հայաստանի տնտեսական օրենսդրությունը համարվել է նույնքան ազատ, որքան Ֆրանսիայինը: Եվ այլն, եւ այլն: Ինչո՞ւ չենք կարողանում օգտվել նրանից, ինչ ունենք: Արդյունքում պատերազմի հաղթական ավարտից վեց տարի հետո մարդիկ շարունակում են լքել Հայաստանը:

Ցավալի է արձանագրել, որ այս ամենի պատճառն առաջին հերթին իշխող թիմի թուլությունն է: Կառավարությունը ոչ միայն միացյալ թիմ չէ, այլեւ ի վիճակի չէ քիչ թե շատ ռազմավարական հեռանկար տեսնելու: Որ Հանրային հեռուստատեսությունը նրա համար ավելի կարեւոր է, քան գիտությունը, դրա հերթական ապացույցն է: Իսկ հանրապետության նախագահի եւ կառավարության հարաբերությունները պարզապես անհասկանալի են: Նախագահը մեկ օլիմպիական անտարբերություն է ցուցաբերում (ինչպես էներգետիկայի դեպքում), մեկ էլ ընդհակառակը՝ այնպես է խորամուխ լինում մանրամասների մեջ, որ նրա իրազեկությանը ոչ միայն վարչապետը, այլեւ նախարարները կարող են նախանձել:

Եթե իրավիճակը մնա այսպիսին, ապա գալիք տարի, երբ կայունությունը կնվազի, երբ սպասվում են սահմանադրական հանրաքվե ու նախընտրական պայքարի սկիզբ, երկրում գործընթացները ավելի կազմակերպված չեն դառնա:

ՅԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ՀԱՐՑԱԽՈՒՅԶ

Հայաստանի ամենաազդեցիկ գործիչները

Սկիզբը էջ 1

2001 թ. մարտից մոսկովյան «Պանորամա» ինֆորմացիոն-փորձագիտական կենտրոնը, որը զբաղվում է Ռուսաստանի եւ ԱՊՀ երկրների հասարակական-քաղաքական կյանքի հետազոտությամբ (www.panorama.ru), «Ազգ»-ի հետ համատեղ ձեռնարկեց այդ գործընթացի իրականացումը Հայաստանում: Անցկացվեցին 5 հարցումներ, որոնք նպատակ ունեին պարզել այն գործիչներին, որոնց գործունեությունը առավելագույնս ազդում է Հայաստանում քաղաքական զարգացումների վրա:

Հայաստանում նման հետազոտությունները անցկացվում էին հիմնականում ընտրություններից առաջ եւ չէին կրում մշտական եւ շարունակական բնույթ: Այս տարի, սակայն, նկատվեց իրավիճակի փոփոխություն. մի շարք լրատվամիջոցներ անցկացրին նմանատիպ հարցումներ: Հետաքրքրական է, որ դրանց թվում են նաեւ այնպիսիք, որոնք մեր հարցման կարեւորությունը սկզբից կասկածի տակ դրեցին: Ծնվեց նաեւ այդ թեմային նվիրված հատուկ ամսագիր:

Այս ամենը հիմք է տալիս եզրակացնելու, որ նմանօրինակ ձեռնարկումները դարձել են ժամանակի պահանջ:

Դեկտեմբերի կեսերին անցկացվեց 2001 թվականը ամփոփող հարցումը: Իշխանական քառյակը պահպանեց իր դիրքերը: Եվ եթե նախագահ Քոչարյանի եւ պաշտպանության նախարար Սարգսյանի ցուցանիշները անփոփոխ էին ամբողջ տարվա ընթացքում, ապա վարչապետ Մարգարյանը եւ արտգործնախարար Օսկանյանը զգալիորեն ամրապնդեցին իրենց դիրքերը: Ընդհանրապես նկատվում է նախագահական թիմի ուժեղացում: Այսպես, առաջին տասնյակը համալրած երկու նորեկներն էլ՝ ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար Արտաշես Թումանյանը եւ ՀՀ ազգային անվտանգության նախարար Կարլոս Պետրոսյանը, ներկայացնում են իշխանական համակարգը:

5-րդ հորիզոնականին եւ ամենաազդեցիկ ընդդիմադիր գործչի «կոչմանն» արդեն կես տարի արժանանում է ԱԺ պատգամավոր Արտաշես Գեղամյանը: Առաջին տասնյակում մնացին նաեւ ընդդիմադիր «եռյակի» մյուս անդամները:

Սահմանադրական փոփոխությունների շուրջ ծավալված պայքարը չէր կարող չազդել ուժերի դասավորվածության վրա, եւ դրա անմիջական հետեւանքը դարձավ պատգամավոր Շ. Քոչարյանի մուտքը Հայաստանի ամենից ազդեցիկ գործիչների ցուցակ: Հետաքրքրական է նաեւ, որ այս ամիս մեր փորձագետները Հայաստանի ամենաազդեցիկ գործարար համարեցին Միքայել Բաղդասարովին:

Ավարտելով 2001 թ. մենք խնդրեցինք մեր փորձագետներից մի քանիսին գնահատել ՀՀ քաղաքական դաշտում նկատվող միտումները, ինչպես նաեւ հաջորդ տարվա ակնկալիքները:

Արամ Թադեւոսյան, Ազգային եւ ռազմավարական հետազոտությունների կենտրոն: ՀՀ ներքաղաքական դաշտում ներկայումս շարունակվում է այն միտումը, համաձայն որի քաղաքական գործիչների եւ ուժերի ազդեցությունը պայմանավորող գործոնները մնում են ստվերային լծակները եւ ոչ լեգիտիմ քաղաքական մրցակցությունը: Խոսքը նրա մասին է, որ քաղաքական ուժերի, պետական ու քաղաքական գործիչների ճանաչումը եւ հեղինակությունը պայմանավորված չեն նրանց դավանած գաղափարների հիման վրա ձեւավորվող հասարակական աջակցությամբ: Ցավոք, այս միտումը հավանաբար շարունակվելու է, որովհետեւ քաղաքական դաշտում ոչ քաղաքական մեթոդներով գործող ուժերը գերիշխում են, եւ ըստ էության, Հայաստանում գաղափարախոսական հենքով պայմանավորված եւ քաղաքական մեթոդներով առաջնորդվող ուժերը դեռեւս չեն կայացել:

Դավիթ Պետրոսյան, «Նոյյան տապան»: Մոտակա 3-4 ամիսների ընթացքում «իշխանական կուսակցությունը» չի ունենա մեծ խնդիրներ ներքաղաքական դաշտում: Նրան կհաջողվի ստանալ նաեւ դրական պատասխան առաջարկված սահմանադրական փոփոխությունների վերաբերյալ: Չի կարելի, սակայն, բացառել անսպասելի քայլերը, օրինակ՝ ԱԺ լուծարումը, իբրեւ ներքաղաքական ճգնաժամի հաղթահարման միջոց: Համաձայն չեմ այն կարծիքին, որ ընդդիմությունը թույլ է ու անօգնական: Այս ճամբարում հնարավոր են հետաքրքիր գործընթացներ, այդ թվում առաջնորդների վարկանիշների աճ: Անհիմն են ՀՀՇ հնարավոր վերադարձի մասին խոսակցությունները: Այսպիսով, ռեյտինգային առաջին քառյակը հաջորդ տարի համալրված կլինի ծանոթ դեմքերով: Նորերից ակնկալվում է միայն նախկին արտգործնախարար Ր. Հովհաննիսյանի հայտնվելը:

Արա Սահակյան, «Արմաս» ժողովրդավարության ու քաղաքացիական հասարակության զարգացման կենտրոն: «Ազդեցիկ» են այն գործիչները, ովքեր տիրապետում են իշխանական եւ տնտեսական լծակներին: Այդ է պատճառը, որ իմ կարծիքը մեծապես նույնն է եղել. ազդեցիկ են Քոչարյանը, Սերժ Սարգսյանը, Օսկանյանը եւ Մարգարյանը: Անհամեմատ պակաս ազդեցություն ունեն ընդդիմադիր գործիչները, ընդ որում նրանց ազդեցությունը, աննշան գործոններից կախված, կտրուկ փոփոխվում է: Հետեւաբար ընդդիմադիր գործիչների ազդեցությունը ժամանակի մեջ կարճատեւ է եւ ոչ էական, իսկ իշխանություններինը՝ հակառակ, կայուն եւ տեւական: Սա բնորոշում է Հայաստանում ստեղծված ավտորիտար կառավարման համակարգը եւ քաղաքացիական ինստիտուտների բացակայությունը:

Ռաֆիկ Հովհաննիսյան, «Արմենիա» հեռուստատեսություն: Ըստ իս տեղի ունեցող ամենանշանակալի փոփոխությունը այն է, որ իր դիրքերը ամրապնդում է վարչապետը: Մյուսների պարագայում. ազդեցիկությունը հիմնականում որոշվում է իրենց ձեռքում կենտրոնացված իշխանական ռեալ լծակներով եւ ոչ թե քաղաքական վարկանիշով:

Ահարոն Ադիբեկյան, «Սոցիոմետր կենտրոն»: Տարին նշանավորվեց 1999 թ. դեպքերից հետո սկսված քաղաքական ուժերի տեղաբաշխումից դեպի քաղաքական փոխհարաբերությունների կայունացման անցում: Պարզ դարձավ, որ նախագահական «կուսակցությունը» մնում է քաղաքական բոլոր գործընթացների որոշիչ առանցքը, սակայն ընդդիմության տեղը մնում է ազատ, քանի որ լցնելու բոլոր փորձերը դեռ անհաջող են: Անհաջողությունների պատճառն այն է, որ անընդհատ պառակտվող քաղաքական կառույցվածքների միավորման դրդիչ մնում է առաջնության, իսկ հեռանկարում նաեւ իշխանության համար ցինիկ պայքարը եւ ոչ թե միեւնույն գաղափարական կամ քաղաքական հիմք գտնելու ձգտումը: Խորհրդարանական ընտրություններին մոտ կկայանան բոլոր հնարավոր քաղաքական ապահարզանները, ինչպես նաեւ պետք է սպասել նոր երկրորդ կամ երրորդ անգամվա քաղաքական ամուսնություններ, որոնք, ինչպես հայտնի է, հազվադեպ են ժառանգություն թողնում:

Ավարտելով 2001 թ. մեր վերջին հարցումը՝ ուզում ենք շնորհակալություն հայտնել այն բոլոր փորձագետներին, որոնք իրենց մասնակցությունը բերեցին այս նախագծի իրականացմանը:

Աբրահամյան Ա.-«Առավոտ», Աբրահամյան Գ.-«Ազգ», Ադիբեկյան Ա.-«Սոցիոմետր», Այդինյան Վ.-«Նովոյե վրեմյա», Ալոյան Վ.-«Ռեսպուբլիկա Արմենիա», Բաբաջանյան Ա.- «Հայկական ժամանակ», Բադալյան Հ.-«ԱՐ», Բաղդասարյան Լ.- «Հասարակական տեխնոլոգիաներ», Բարսեղյան Գ.-«Վարկանիշ», Բարսեղյան Զ.-Արմենպրես, Բլեյան Լ.-Ա1+, Գեւորգյան Գ.- «Ժամանակ», Դեմուրյան Ա.-ՌԻԱ «Նովոստի», Ենոքյան Ա.-«Կենտրոնական Ասիա եւ Կովկաս», Երկանյան Ա.-«Պան Արմենիան», Թադեւոսյան Ա.-ԱՌՀԿ, Թադեւոսյան Ա.-«Մեդիամաքս», Թոփչյան Կ.-«Բի-Բի-Սի», Խաչատրյան Հ.-«Նոյյան տապան», Կյուրեղյան Է.-«Ամերիկայի ձայն», Հակոբյան Ա.-«Ժամանակ», Հովհաննիսյան Ռ.-«Արմենիա», Մարգարյան Հ.-Իրանագիտության կենտ., Մարգարով Ա.-ԵՊՀ, Մկրտչյան Է.-«Արմինֆո», Մովսեսյան Գ.-«Սնարք», Մուքոյան Գ.-«Ազգ», Նաղդալյան Տ.-Հանրային հեռուստատեսություն, Նահապետյան Գ.-«Հայաստանի Հանրապետություն», Շահգելդյան Մ.-Ֆրանս. համալսարան, Պետրոսյան Դ.- «Նոյյան տապան», Պետրոսով Կ.-«Արկա», Պողոսյան Գ.-Հայ. սոցիոլոգիական ասոցիացիա, Սարգսյան Վ.-«Ազատություն», Սաֆարյան Ա.-«Պրոմեթեւս», Սահակյան Ա.-«Արմաս», Սեյրանյան Ս.-«Հայոց աշխարհ», Վարդանյան Վ.-«Հայոց աշխարհ»:

Նախագծի հեղինակ՝
ՍՈՒՐԵՆ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ
Քաղաքական եւ տարածաշրջանային հետազոտությունների կենտրոն

ԱԶԳ

Միջազգային

ԱԲՈՒ ԴԱԲԻ

Հայ դիվանագետի նոր գիրքը՝ արաբերենով

2001 թ. դեկտեմբերին Արաբական Միացյալ էմիրությունների մայրաքաղաք Աբու Դաբիում լույս տեսավ պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Արաբական Միացյալ էմիրություններում Հայաստանի Հանրապետության գործերի հավատարմատար Արշակ Փոլադյանի «Ուսումնասիրություններ Արեւելքի պատմության եւ մշակույթի մասին» աշխատությունն

արաբերենով:

Գիրքը հրատարակվել է ԱՄԷ-ի նախագահի անունով կոչվող Աբու Դաբիի «Համակարգման եւ հետազոտությունների Զայեդ կենտրոնի» հովանավորությամբ եւ նվիրվում է Արաբական Միացյալ էմիրությունների պետության կազմավորման ու Անկախության տոնի 30-րդ տարեդարձին ու պետության նախագահ շեյխ Զայեդ բեն Սուլթան Ալ Նահայանին:

Գիրքը մեծ ներդրում է հայ արաբական ավանդական բարեկամական հարաբերությունների զարգացման գործում: Հայաստանն աշխարհում ամենահին քրիստոնյա երկիրն է եւ միշտ հավատարիմ է մնացել դավանանքին ու ավանդույթներին, սակայն դա չի խոչընդոտել հայերի եւ արաբների միջեւ կապերի հաստատմանը եւ տնտեսական, քաղաքական ու մշակութային շփումներին:

Արաբական արշավանքների ժամանակաշրջանից (7-րդ դ.) սկսվում են արաբ աշխարհագիրների եւ պատմիչների վկայություններն ու տեղեկությունները Հայաստանի եւ հայերի մասին, որոնք լայնորեն լուսաբանվում են հեղինակի կողմից՝ հնարավորություն ընձեռելով արաբ ընթերցողին ծանոթանալու Հայաստանին, հայ ժողովրդի սովորույթներին, ավանդույթներին եւ մշակույթին: Հեղինակն անդրադառնում է նաեւ 8-րդ դարից ի վեր արաբական մտքի եւ մշակույթի տարածմանը միջինասիական շրջաններում: Խոսվում է նաեւ Միջին Արեւելքում թուրքական գործոնի, ինչպես նաեւ քրդերի ծագումնաբանության խնդրի, քաղաքական ասպարեզում նրանց երեւան գալու եւ Արաբական խալիֆայությունում ու մերձավորարեւելյան եւ միջինասիական տարածաշրջանում մշակութային, քաղաքական, տնտեսական եւ ռազմական ասպարեզներում նրանց խաղացած մեծ դերի եւ ազդեցության մասին: Այս հարցերը բազմակողմանի լուսաբանվում են գրքում:

Այսօր արեւելագիտությունը, որպես արտաքին քաղաքականության ուղղություններից մեկի մշակման տեսական հիմք, ձեռք է բերել գերակա նշանակություն՝ հաշվի առնելով նաեւ աշխարհում վերջին ժամանակներս տեղի ունեցած փոփոխությունները եւ իսլամական ու մասնավորապես արաբական երկրների դերի մեծացումն ու նրանց ակտիվ մասնակցությունը համաշխարհային քաղաքական ու տնտեսական գործընթացներում: Այս պատճառով, ըստ երեւույթին, ժամանակն է լրջորեն խորհելու մեր ժողովրդի համար կարեւոր գիտական այս բնագավառի հեռանկարներ ճշտորոշող պետական ծրագրի մասին:

Գրքում հեղինակը քննության է առնում նաեւ հայերի մասնակցությունը արաբական մշակութային կյանքին եւ անդրադառնում միջնադարի հայ մշակութային եւ պետական գործիչների կապերին ու շփումներին արաբների հետ:

Աշխատությունը պրոֆեսոր Արշակ Փոլադյանի երկար տարիների գիտական ուսումնասիրությունների արդյունք է: Անշուշտ, հեղինակի գիտական հաջողությունները պայմանավորված են նաեւ արաբերենի հիանալի իմացությամբ, ինչը հնարավորություն է ընձեռել առատորեն օգտվել արաբերեն արժեքավոր սկզբնաղբյուրներից:

Չնայած գիրքը նախատեսված է հիմնականում արաբ ընթերցողների համար, բավական օգտակար կլինի նաեւ Հայաստանում արաբերենին տիրապետող ընթերցողների, մասնավորապես ուսանողների, դասախոսների, արաբագիտությամբ, քրդագիտությամբ եւ թուրքագիտությամբ զբաղվող գիտնականների, ինչպես նաեւ դիվանագետների համար: Այս առումով գիրքն ունի ոչ միայն գիտական արժեք, այլեւ գործնական-կիրառական նշանակություն:

Արշակ Փոլադյանի արաբերեն լեզվով նոր գիրքը լայն արձագանք է գտել Արաբական Միացյալ էմիրությունների քաղաքական, դիվանագիտական եւ գիտական շրջանակներում, պետական-քաղաքական բարձր մարմիններում եւ մամուլում: Գրքի մասին գրախոսականներ եւ կարծիքներ են տպագրվել արաբական եւ մասնավորապես Միացյալ էմիրությունների հեղինակավոր «Խալիջ թայմս», «Ալ իթթիհադ», «Ալ բայան», «Ախբար ալ արաբ», «Ալ խալիջ», «Ալ վահդա» թերթերում:

ԳԵՎՈՐԳ ՂԱՐԻԲՋԱՆՅԱՆ
ՀՀ ԳԱԱ արեւելագիտության ինստիտուտի ասպիրանտ

ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ

Հնդկաստանը դատարկում է սահմանամերձ գյուղերը

Հնդկական բանակը սկսել է տարհանել Պակիստանին սահմանակից գյուղերի բնակիչներին: Բանակի պաշտոնական ներկայացուցչի խոսքերով, Ջամուի նահանգին սահմանակից շրջաններից արդեն դուրս է բերվել ավելի քան 2000 մարդ: Երեկ BBC-ն հաղորդեց, որ հնդկական բանակում չեղյալ են հայտարարվել արձակուրդները, Պակիստանին սահմանակից Ռաջաստանի նահանգում տեղաբաշխվել են հազարավոր զինվորներ, ինչպես նաեւ տանկային զորամասեր:

Հնդկաստանի վարչապետ Աթալ Բեհարի Վաջպային հայտարարել է, թե Հնդկաստանը պատերազմ չի ուզում, բայց պատերազմն «ինքն է գալիս եւ սպառնալիք դառնում» իր երկրի համար: BBC-ի հաղորդման համաձայն, Հնդկաստանում միաժամանակ քննարկվում է Պակիստանի դեմ տնտեսական պատժամիջոցներ կիրառելու հարցը: Իսլամաբադն իր հերթին սահմանամերձ շրջաններ է բերում հակաօդային պաշտպանության միջոցներ եւ հետեւակ: Պակիստանի նախագահ Փերվեզ Մուշարաֆը պնդում է, թե իր բանակը «պատրաստ է ամեն փորձության», բայց իրենք զգույշ են գործում, քանի որ միջուկային զենք ունեն: Հնդիկ բարձրաստիճան զինվորականներից մեկն իրավիճակը համարում է «անչափ պայթյունավտանգ»:

Հնդկա-պակիստանյան հարաբերություններում լարվածությունը սկսեց աճել դեկտեմբերի 13-ին Հնդկաստանի խորհրդարանի դեմ ահաբեկիչների զինված հարձակումից հետո (այդ օրը զոհվեց 13 մարդ): Դելին Իսլամաբադից կտրուկ միջոցներ է պահանջում Պակիստանում հենակետեր ստեղծած արմատական երկու զինյալ խմբավորումների դեմ: Մի քանի օր առաջ Հնդկաստանն Իսլամաբադից հետ կանչեց իր դեսպանին եւ դադարեցրեց տրանսպորտային հաղորդակցությունը Պակիստանի հետ: Դեկտեմբերի 23-ին Դելիում Պակիստանի դեսպանատան աշխատակիցներից մեկն առեւանգվեց եւ խոշտանգումների ենթարկվեց, իսկ հաջորդ օրը Հնդկաստանից արտաքսվեց «իր կարգավիճակին անհարիր գործունեության համար»:

Արգենտինայում կվաճառվեն ծառայողական ավտոմեքենաները

Արգենտինայի տնտեսական խոր ճգնաժամի պատճառով կառավարությունը որոշել է վաճառքի հանել պաշտոնյաների ծառայողական ավտոմեքենաները: Նաեւ չեղյալ է հայտարարվել նախկին նախագահ Ֆեռնանդո դե լա Ռուայի այն հրամանագիրը, որով Արգենտինան հրաժարվում էր օտար պետություններին հանձնել մարդկության դեմ հանցանք գործած անձանց: ՌԻԱ գործակալությունը հաղորդում է, որ նոր նախագահ Ադոլֆո Ռոդրիգես Սաան համաձայնագիր է ստորագրել Բուենոս Այրեսի նահանգապետի հետ: Ըստ փաստաթղթի, դաշնային կառավարության միջոցներով նահանգում կստեղծվի 20 հազար նոր աշխատատեղ: Որոշված է մինչեւ հունվարի վերջը երկրում ստեղծել մեկ միլիոն աշխատատեղ (ժամանակավոր կամ մշտական): Պետական միջոցներով մարդիկ մասնավորապես կներգրավվեն ծառատնկման աշխատանքներում: Դաշնային իշխանություններն աշխատատեղերի ստեղծման կոչով դիմել են բոլոր պաշտոնական եւ հասարակական կազմակերպություններին, մարզական ակումբներին եւ այլն:

Պ. Ք.

Դժբախտ պատահար Հունգարիայում

Սուրբ Ծննդյան տոնի կապակցությամբ Հունգարիայում ամեն տարի կազմակերպվում է ամանորյա փառատոն, որի ժամանակ, ըստ ավանդության, խոզեր են մորթում: Այս տարվա տոնակատարությունն ավարտվել է ողբերգությամբ, որի պատճառով մահացել է երկու մարդ: Հունգարիայի գյուղերից մեկում Կրուաթիայից ժամանած հյուրը փորձել է հատուկ սարքի օգնությամբ էլեկտրահարել խոզերից մեկին: Դժբախտաբար ինքն է էլեկտրահարվել եւ տեղում մահացել: Նրան փրկել փորձող գյուղացիներից մեկը, որը թեթեւակի դիպել է այդ սարքին, վիրավորվել է եւ տեղափոխվել հիվանդանոց: Խոզի տերն այնպես է հուզվել եւ վշտացել իր խոզի պատճառով տեղի ունեցած տխուր միջադեպից, որ մի քանի ժամ անց կաթվածահար է եղել ու մահացել:

Ռ. Պ.

Ամերիկյան ավիաընկերությունը մեղադրում է Ֆրանսիային

Ահաբեկիչը միայնակ չի գործել

Բրիտանական ամենահայտնի գաղտնի ծառայության՝ «Սկոտլենդ Յարդի» խոսնակը երեկ լրագրողներին հայտարարեց, որ շաբաթ օրը Փարիզ-Մայամի չվերթի «Բոինգ-767» օդանավի պայթեցման փորձ կատարած ահաբեկիչն «իրոք Մեծ Բրիտանիայի քաղաքացի է»: Նա ավելացրեց, թե դա առայժմ միակ հավաստի տվյալն է: Միաժամանակ խոսնակը հերքեց մամուլում հայտնված այն լուրերը, թե Ռիչարդ Կոլվին Ռեիդ անունով հայտնի ահաբեկիչը ծնվել է Անգլիայում եւ անցյալում մանր հանցագործ է եղել: Ֆրանսպրես եւ Ռոյթեր գործակալությունները հաղորդում են, որ Բոստոնում սկսված դատավարությունում Ռեիդին առայժմ ներկայացված մեղադրանքները բավարար են նրան 20 տարվա բանտարկության դատապարտելու եւ 250 հազար դոլարով տուգանելու համար: «Լիբերասիոն» թերթն իր հերթին տեղեկացնում է, որ հիշյալ օդանավի սեփականատեր «Ամերիքըն էյրլայնզ» ավիաընկերությունը Ֆրանսիայի իշխանություններին ամբաստանել է անփութության մեջ: Ընկերության ծառայողներին նախատեսված ուղերձում դրա նախագահ Դոն Կարտին նշում է. «Մեր ծառայողները Ռուասի օդանավակայանում Ֆրանսիայի իշխանությունների ուշադրությունը հրավիրեցին կասկածելի ուղեւորի վրա, բայց նրան այնուամենայնիվ թույլատրվեց օդանավ նստել»:

«Մոնդ» թերթին տված հարցազրույցում Ֆրանսիայի սահմանային ոստիկանության պետ Ֆուլվիո Ռաջջին ընդգծեց, որ Ռուասիում երկար ժամանակ ստուգվել է ահաբեկչի փաստաթղթերի իսկությունը եւ զեղծում չի հայտնաբերվել: Այդուհանդերձ, ԱՄՆ մեկնող չվերթների ուղեւորների ստուգումները խստացվել են ինչպես Ֆրանսիայի, այնպես էլ ուրիշ երկրների խոշոր օդանավակայաններում:

«Ֆիգարո» թերթը հաղորդում է հավելյալ մանրամասնություններ: Ահաբեկչի կոշիկի մեջ հայտնաբերվել է 200-250 գ պենտրիտ, որը խիստ

պայթուցիկ նյութերի խառնուրդ է եւ կարող է պայթեցվել առանց պայթուցիչի, միայն այրումով: ԱՄՆ Հետաքննությունների դաշնային բյուրոյի փորձագետները որոշել են նման խառնուրդ պատրաստել եւ փորձարկել լաբորատոր պայմաններում: Նրանց կարծիքով, բրիտանացի մահմեդական Ռեիդը չէր կարող ինքնուրույն պատրաստել այդ պայթուցիկը եւ առնվազն մեկ հանցակից է ունեցել: Սենատի հետախուզության հանձնաժողովի անդամ Ռիչարդ Շելբին նշում է, որ ԱՄՆ-ի իշխանությունները «չափազանց լուրջ» են վերաբերվում օդանավի պայթեցման փորձին, գտնելով, որ սպասվում է ահաբեկչությունների նոր ալիք: Փորձագետների կարծիքով, եթե Ռեիդը լուցկու փոխարեն օգտագործած լիներ վառիչ, ապա օդանավը պայթած կլիներ:

Ռեիդի ծննդյան վայր է համարվում Շրի Լանկան: Վերջինիս կառավարությունը, սակայն, բավարարվեց լոկ այն հայտարարությամբ, թե Ռեիդը Շրի Լանկայի քաղաքացի չէ: Ինքը՝ Ռեիդը, ՀԴԲ-ին հայտարարել է, թե իր մայրն անգլուհի է, հայրը՝ ճամայկացի: Բայց առավել կարեւոր է այն հարցը, թե Ռիչարդ Ռեիդ, Թարիք Ռաջա եւ Աբդել Ռահիմ անուններով հայտնի ահաբեկիչը կապվա՞ծ է արդյոք միջազգային ահաբեկչական կազմակերպությունների հետ: Դատավարությունը շարունակվում է, եւ հնարավոր են նոր բացահայտումներ:

Պ. Ք.

Շեւարդնաձեի եղեւնին արհեստական է

ԹԲԻԼԻՍԻ, 26 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն Նոր 2002 թվականը կդիմավորի արհեստական եղեւնու մոտ: Ինչպես հաղորդում է «Փրայմ նյուսը», Շեւարդնաձեն հայտարարել է, որ «եղեւնուտների անխնա հատման պատճառով», որ սպառնալի չափերի է հասել, ինքը ստիպված որոշում է ընդունել արտակարգ հանձնաժողով ստեղծելու մասին: Բացի այդ, նշել է Շեւարդնաձեն, պատրաստվում է «Եղեւնու տնկարկների պաշտպանության մասին» նախագահական հրամանագրի նախագիծ: Ըստ նախագահի, գալիք տարի ինքը հրաման կարձակի նաեւ Վրաստանում արհեստական եղեւնիների արտադրության զարգացման մասին: Էդուարդ Շեւարդնաձեն չի բացառում, որ այդ խնդրի լուծման համար երկրի կառավարությունը վարկ կվերցնի:

Մշակույթ

Հուշերի մի գիրք եւս լույս տեսավ, այս անգամ Համո Սահյանի մասին՝ «Համո Սահյան. Բանաստեղծը, Մտածողը, Մարդը» («Վան Արյան» հրատարակչություն, 2001 թ., կազմող՝ Շչորս Դավթյան): 20-րդ դարի հայ բանաստեղծության ամենավառ անհատականություններից մեկի մասին այս գիրքը... որոշակի կողմնակալությամբ սկսեցի կարդալ, վախենալով այն բանից, որ... հուշագիրների մասին կարող եմ ամեն ինչ իմանալ եւ գրեթե ոչինչ չիմանալ նրա մասին, ում առիթով կազմվում է գիրքը: Գոնե մեր հայ հուշագրության փորձն այս է հուշում: Գրում են, ասենք, Չարենցի մասին կամ Վահրամ Փափազյանի,

Գիրք հիշատակաց, որ խոսում է նաեւ մեր մասին

«Համո Սահյան. Բանաստեղծը, Մտածողը, Մարդը» գիրքը

պատմում իրենց մասին, իրենց տատ ու պապի, հորաքրոջ ու մորաքրոջ, բանաստեղծական իշխանությունների դեմ իրենց տարած «լուռ պայքարի» մասին եւ ինչ-որ տեղ հիշում Չարենցին կամ Վահրամ Փափազյանին: Չնայած այս գրքում եւս այդպիսի «ոգորումներ» կան, երբ պատմում են իրենց սովորած դպրոցի, իրենց արտասանական կամ ստեղծագործական «մեծագործությունների» մասին եւ, կարծես, իմիջիայլոց, հիշում, որ իրենց դպրոցում մի քառասուն տարի առաջ հանդիպում է եղել Համո Սահյանի հետ... Բայց ի պատիվ հուշերի այս գիրքը կազմողի՝ Շչորս Դավթյանի, այսպիսի «հուշագրությունները» բացառիկ են:

«Հայտնի է, որ Համո Սահյանի սքանչելի քնարերգության մասին մեզանում կուտակվել է գրականագիտական եւ մատենագիտական բավականաչափ գրականություն,- գրում է Շչորս Դավթյանը:- Սակայն, պետք է խոստովանել, որ մինչեւ այսօր էլ մեզանում սահյանագիտությունը ծավալված չէ, եւ սույն ժողովածուն ամենից առաջ այդ երեւույթի հիմքերը դնելու աղերսներ ունի»: Կազմողն ապա խորին երախտագիտություն է հայտնում «մեր հանրապետության պաշտպանության եւ ազգային անվտանգության պահպանման ասպարեզում հսկայական ավանդ ներդրած հայորդուն Սերժ Սարգսյանին, ինչպես Համո Սահյանի վերջին «Ինձ բացակա չդնեք» գրքի, այնպես էլ սույն ժողովածուի հրատարակությունն իրականացնելու համար»:

Ամենատարբեր ոլորտների մարդիկ են իրենց հուշագրությունները ներկայացրել՝ հասարակական գործիչներ, հայրենաբնակ եւ սփյուռքահայ գրողներ, նկարիչներ, արվեստագետներ, գիտնականներ:

Բոլորին ուշադիր կարդալուց հետո շատերի գիրը մնաց հիշողությանս մեջ: Սակայն ուզում եմ սկսել 20-րդ դարի մեր լավագույն գրագետներից մեկի՝ Անդրանիկ Ծառուկյանի «Անարատ հայը, իրաւ բանաստեղծը» խոսքից մի փոքր մեջբերում անելով: Ահա. «Միջակ գրողներ կան, որ պատուական մարդիկ են: Եւ մեծատաղանդ գրողներ՝ որոնց մօտ բարոյական ըմբռնումները յարաբերական արժէք մը ունին լոկ: Քիչ անգամ տաղանդը եւ նկարագրի մարդը հաւասար բարձրութեամբ իրար կը գտնեն նոյն անձին մէջ: Այդ քիչերէն է Համօ Սահեանը: Լման բանաստեղծ մը, որ նաեւ լման մարդ մըն է եւ ամբողջական հայ մը»: Սահյանի ստեղծագործությունն ընդհանրապես համարելով աղբյուրի բխում, Անդրանիկ Ծառուկյանը շարունակում է. «Համօ Սահեանի բանաստեղծութիւնը աւելի բխում է, քան հրագործում, ապրում է, քան կերտում, ներշնչումին պահն է, քան արուեստին հնարագիտութիւնը»:

Արվեստագիտության դոկտոր Լեւոն Հախվերդյանը Համո Սահյանին համարում է բախտավոր բանաստեղծ, քանի որ ընթերցողը սիրում է նրան, քննադատության գովքն ու գովեստը նրա անվան ուղեկիցն են եղել մշտապես: «Եվ այսքանով հանդերձ, Համո Սահյանի անհամար մեկնություններին մի բան է պակասում կարծես,- գրում է Լեւոն Հախվերդյանը:- Ասածս գնահատությունների չափին չի վերաբերում (այս կողմից մենք շա՜տ առատաձեռն ենք, եւ ոչ միայն Սահյանի հանդեպ), այլ գնահատության որակին, այսինքն՝ բացատրությանը, վերլուծումին, մեկնությանը (այստեղ է, որ մենք ուժեղ չենք)...»: «Ինձ համար դյուրին էր ասել՝ «Համո Սահյանը ճիշտ մարդ էր,- գրում է Հրանտ Մաթեւոսյանը,- իր կռվի ժամին կռվեց, խաղի ժամին խաղաց ու խայտաց, խոստովանանքի իր պահը՝ որ դիմագիծ է պարգեւում ճշմարիտ գրականությանը՝ բավական երկարատեւ էր, եւ հեռանալու ժամին հեռացավ», եւ հավելել արդար խղճով՝ «եւ իր բոլոր պահերին գեղեցիկ էր, մերայինների մեջ թերեւս ամենավայելուչը, քանի որ երբեք չմտավ իրեն չվերապահված սրահներ եւ այդպիսով իրեն անակնկալների չբերեց»: Կարող էի ասել, որ արժանավորների մեջ այդ արժանավորներին մի կողմ քաշել այս փլուզման մեղավորների տգեղ զանգվածից ու արդարանալ՝ «ինքն անպարտ է, մենք անպարտ ենք»...

Կոմպոզիտոր Տիգրան Մանսուրյանը բարձր է գնահատում Համո Սահյանի բանաստեղծության երաժշտականությունը (դիմելով Համո Սահյանին՝ կոմպոզիտորն ասում է. «Վարպետ, հեշտ է երգել ձեր բանաստեղծությունը... Կոմիտաս շատ եմ սիրում՝ կորցնում եմ ինքս ինձ նրա հնչյունների առջեւ: Նույնը ձեր բանաստեղծությունների դեպքում: Ձեր բանաստեղծությունների առջեւ կորցնում եմ ինքս ինձ»):

Համո Սահյանի բանաստեղծությունները շատ են թարգմանվել, ինքն էլ շատ է թարգմանել հատկապես ռուսերենից: Եվ նրան ճանաչում ու սիրում են ռուս գրականության մշակները: Լեւ Օզերովը «Նամակ Համո Սահյանին» հոդվածում գրում է. «Չեմ վախենա նամակի ձեւով գրված այս հոդվածը սկսել բանալ խոստովանությամբ, ավելի ճիշտ՝ հաղորդումով. մենք մինչեւ հիմա իրար չենք հանդիպել: Անձնապես ծանոթներ չենք: Թեեւ անծանոթներ ենք, բայց մենք, այնուամենայնիվ, իրավունք ունենք համարելու մեզ հին եւ լավ ծանոթներ: Ի՞նչն է իրավունք տալիս ասելու այդ բանը: Պոեզիան: Ձեր պոեզիան, Համո Սահյան... Ես շատ անգամներ եմ մաշկիս վրա զգացել ինձ համար անծանոթ բառերի եւ անունների հիպնոսային ազդեցությունը: Բառերը քեզ անծանոթ են, բայց հուզում են: Ի՞նչն է պատճառը: Իմ կարծիքով, պոեզիայի մեջ ի սկզբանե դրված է ինչ-որ խորհուրդ, ինչ-որ կախարդանք...»:

Խնամքով կազմված այս գրքի մի առանձին մասն է Հարություն Հովնաթանի «Խոսում է Համո Սահյանը ըստ Հարություն Հովնաթանի» բաժինը: Այստեղ, ինչպես Հովնաթանն է նշում. «Համո Սահյանը խոսում էր, որ առաջինն ինքը լսեր իր ասածը: Երբեմն այնպես էր ստացվում, որ խոսքը, զրույցը, երկխոսությունն իր եւ իր միջեւ էր»: Ու ահա, այսպիսի պահեր, ժամեր, օրեր է որսացել Հարություն Հովնաթանը, թեեւ գիտեր, որ «չխոսկան մարդուն դժվար է խոսեցնելը»: Որսացել է այս պահերը, խոսեցրել բանաստեղծին ու իր ծոցատետրում գրառումներ արել: Լավ գիր է ստացվել, որովհետեւ ինչ Համո Սահյանը գրել է՝ կպահպանվի, իր մասին գրած խոսքը կպահպանվի, իր ասած խոսքը գուցե չպահպանվեր: Հիմա պահպանվել է: Խնդրեմ. «Բանաստեղծը ճանաչել է տալիս մարդու մեջ եւ աշխարհում եղած գեղեցիկը: Մարդու մեջ ցույց է տալիս Աստծուն»: Կամ՝ «Բանաստեղծը եւ թագավորը զոհ պիտի լինեն: Թագավորը զոհ եղավ, երկիր կունենա, զոհ չեղավ՝ աթոռ: Բանաստեղծը զոհ եղավ, ժողովուրդ կունենա, չեղավ՝ ինքն էլ չի լինի...»: Կարելի է անվերջ մեջբերումներ անել Հարություն Հովնաթանի գրառումներից...

Առանձնակի ուշադրությամբ են կարդացվում Վլադիմիր Մովսիսյանի, Լեւոն Մկրտչյանի, Ագաս Եղիազարյանի, գրքի կազմողի՝ Շչորս Դավթյանի, Ստեփան Վարդանյանի եւ մյուս մեր գրագետների հուշերը: Համո Սահյանի հետ մտերիմ կապերի մեջ են եղել ոչ միայն մշակույթի գործիչները, այլեւ՝ հասարակական-քաղաքական այրեր: Այս իմաստով հատկապես հետաքրքրական է կարդալ Ալեքսան Կիրակոսյանի հետ Շչորս Դավթյանի հարցազրույցը:

Կարեւոր, անհրաժեշտ գիրք է ստեղծել Շչորս Դավթյանը: Ու այս գիրքն անհրաժեշտ է ոչ միայն Համո Սահյանի կամ ընդհանրապես պոեզիայի սիրահարներին, այլեւ սահյանագետներին մասնավորապես, 20-րդ դարի հայ պոեզիայի տեսաբաններին ընդհանրապես:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

ՀՈԲԵԼՅԱՆ

Հայի աչքերով ու մտքով

Հայկական կինոն անդրադարձավ կինոռեժիսոր Արման Մանարյանի «Տժվժիկ» եւ «Հեղնար աղբյուր» ֆիլմերի հոբելյաններին՝ 40 եւ 30-ամյակներին:

Կինոռեժիսոր Արման Մանարյանի մուտքը մեծ կինոյի աշխարհ եղավ շքեղ մի բռնկում՝ ծնունդ տալով գեղարվեստական նշանակալից մի գործի, որպիսին «Տժվժիկ» կարճամետրաժ ֆիլմն էր, որն այսօր էլ կինոհանդիսատեսները դիտում են նույնպիսի բավականությամբ, ինչպես չորս տասնամյակ առաջ, կինոնկարի լույս աշխարհ գալու առաջին օրերին: Համոզված եմ, որ այս ֆիլմը նույնքան բավականությամբ տասնամյակներ հետո էլ կդիտեն մեր հետնորդները:

Տակավին ուսումնառության տարիներին Արմանի ստեղծած այս ֆիլմը եկավ մեկ անգամ էլ հաստատելու վաղեմի ճշմարտությունը, թե արվեստագետ լինելու առաջին պայմանը անհատի ծնունդն է, հետո միայն հարատեւ տքնությունը: Արմանն ունի թե՛ մեկը, թե՛ մյուսը, որոնց ներդաշնությունից բարձրացել է նրա ստեղծագործական դիմանկարը գրաֆիկ հստակությամբ: Նա իր գործի կոչեցյալն է, բայց չի ապավինել լոկ ծնունդին, անդուլ տքնությամբ հարստացրել է իրեն հարկավոր գիտելիքներով, կարողացել է թափանցել իր արվեստի գաղտնարանների խորքը: Գիտեմ, որ Արմանը մեկ տասնյակից ավելի կինոնկարների հեղինակ է: Հավակնություն չունեմ վերլուծել ու գնահատել նրա ողջ ստեղծագործությունը, չեմ էլ կարող հավակնել, քանզի դա իմ մասնագիտությունը չէ: Ես դերասանուհի եմ եւ ինձ բախտ է վիճակվել մասնակցել Ա. Մանարյանի «Կարինե» եւ «Մորգանի խնամին» կինոնկարների ստեղծման աշխատանքներին: Մի առանձին ջերմությամբ եմ մտաբերում այն հեռավոր օրերը: Միշտ համոզված եմ եղել, որ լավ արվեստագետ լինելու համար նախապայմանը լավ մարդ լինելն է, անհատ, որ լցված է մարդկային առաքինություններով: Լրջախոհ, բարի, դիմացինին խորապես ընկալելու, ճանաչելու, ապա եւ ըստ արժանվույն գնահատելու ատակ անձնավորություն է Արմանը, նաեւ համեստ, ավելի քան հարկավոր է մեր այս պղտոր օրերին, հումորի, մանավանդ չափի հիանալի զգացողությամբ: Այս ամենը դրսեւորվել է նրա ստեղծագործություններում: Այդպես է արդեն, արվեստագետի գործը նրա անձի հայելին է: Մանարյան արվեստագետի հոգին դրսեւորվել է «Կարինե» երաժշտական ֆիլմում, որի հիմնական գործող անձերից մեկն էլ ես եմ եղել...

Արմանն աշխարհին ու մարդկանց նայում է հայի աչքերով, ընկալում հայի սրտով ու մտքով: Այստեղից էլ նրա հույժ ընդգծված ազգային նկարագիրը: Բարձր է նրա գրական ճաշակը, հիանալի՝ երաժշտական զգացողությունը, այլապես նա չէր ոգեշնչվի Տ. Չուխաջյանի հոգեպարար երաժշտությամբ, դասական շքեղ մեղեդիներով, չէր կարող ստեղծել երաժշտությանը սազական կինոնկար, որն ըստ իս, համարձակ կարելի է դասել նույն ժանրի համաշխարհային հռչակ ունեցող կինոնկարների պատ-

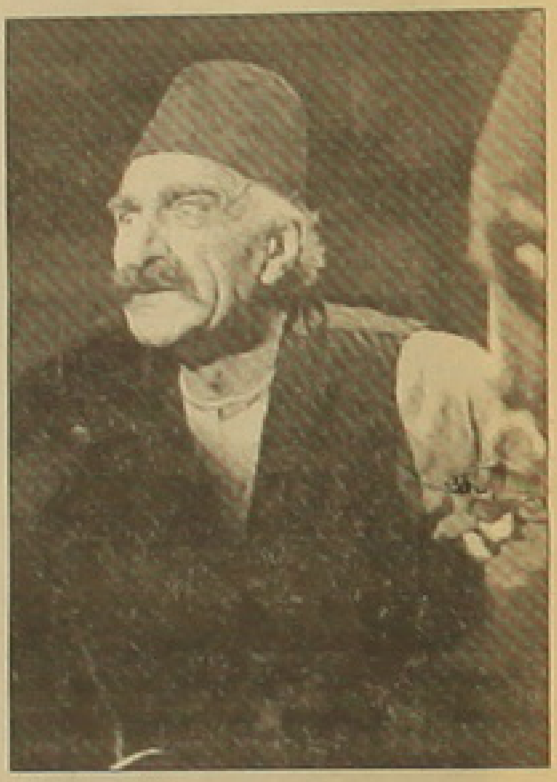

վանդանին:

Արման Մանարյանի արվեստն իրական է ու հավաստի, զերծ հնարածին ձգձգումներից, նորարար ձեւանալու հիվանդագին մարմաջից, նրա ստեղծած պատկերներն իրական են. կերպարները հոգեբանորեն արդարացված– ահա թե ինչն է մի առանձին հմայք հաղորդում նրա ստեղծագործությանը: Այս ճշմարիտ սկզբունքներով է նա առաջնորդվել իր ստեղծագործական ճանապարհն անցնելիս:

Եվ վերջապես, Արմանն ունի ստեղծագործող դերասանի պաշտամունք, ռեժիսորի իր արտոնյալ իրավունքով երբեք չի կաշկանդել դերասանին, ձգտել է կորզել դերասանից արտահայտչական միջոցների առավելագույնը, կինոպաստառի կերպարին տալ [illegible]կան կերպարի ամրություն, [illegible]թյուն, ինչը հազվադեպ է պատահում ժապավենի վրա: Գերազանց օրինակը Հրաչյա Ներսիսյանի Ներսես աղբարն է «Տժվժիկում», ինչպես եւ Արման Կոթիկյան-Սիսակյանի փայլուն կերպարը «Կարինեում»:

Ցավում եմ, որ Մանարյան արվեստագետի ամենահասուն օրերին ժամանակն աննպաստ եղավ նրա եւ առհասարակ հայ արվեստագետներիս համար: Լիահույս եմ, որ կգան, շատ շուտով կգան արեւոտ օրեր, եւ Արմանը կիրականացնի իր մտահղացումները, կհավելի հայ կինոարվեստի փառքը...

ՎԱՐԴՈՒՀԻ ՎԱՐԴԵՐԵՍՅԱՆ

Եվրոպական կինոակադեմիայի մրցանակը՝ Ռոբեր Կետիկյանին

Եվրոպական կինոակադեմիան դեկտեմբերի սկզբներին 14-րդ անգամ շնորհեց իր ավանդական մրցանակները: Հայտնի կինոբեմադրիչ Ռոբեր Կետիկյանն ակադեմիայի քննադատների մրցանակին արժանացավ «Քաղաքը հանգիստ է» ֆիլմի համար: Լավագույնը ճանաչվեց Ժան-Պիեռ Ժյոնեի «Ամելի Պուլենի անհավատալի ճակատագիրը» ֆիլմը, որը շահեց նաեւ լավագույն բեմադրության եւ հանդիսականի մրցանակները: Իզաբել Յուպերը լավագույն դերասանուհի ճանաչվեց «Դաշնակահարուհին» ֆիլմում իր դերակատարման համար, իսկ Բեն Քինգսլին լավագույն դերասան՝ «Սեքս բիսթ» ֆիլմում խաղացած դերի համար:

Կետիկյանի վերջին ֆիլմը՝ «Մարի-Ժոն եւ նրա երկու սերը» ներկայումս մոնտաժվում է եւ կինոսրահներում կցուցադրվի 2002 թ. առաջին եռամսյակում:

Պ. Ռ.

Հայեր եւ սիրիացիներ՝ միասնական ցուցահանդեսում

Սիրիական «Սիրիա թայմս» օրաթերթը տեղեկացնում է, որ Հալեպի «Ձամարյա» հյուրանոցի դահլիճներում դեկտեմբերի 23-ին բացվել է «Աշուն-2001» տարեկան գեղարվեստական ցուցահանդեսը, որին իրենց մասնակցությունն են բերել սիրիացի արաբ եւ հայ ճանաչված արվեստագետներ: Նրանց թվում են Իբրահիմ Հասանը, Բասամ Բայդունը, Յագուբ Իբրահիմը, Նիմաս Բաղավին, Արփո Համբար Ծոմիյանը, Զավեն Բարդիկյանը եւ Հակոբ Ժամկոչյանը:

Ցուցահանդեսը բաց է լինելու մինչեւ դեկտեմբերի 30-ը:

Հ. Օ.

Մարզական

«100-ի ակումբի» հեռանկարները

Արդեն վեց տարուց ավելի է, ինչ հիմնադրվել է հայկական ֆուտբոլի ամենաարդյունավետ ֆուտբոլիստներից մեկի՝ Խորեն Հովհաննիսյանի անվան ռմբարկուների խորհրդանշական «100-ի ակումբը»: Այն մեծ խթան է հանդիսացել ՀՀ առաջնությունների մասնակից ֆուտբոլիստներից շատերի համար, որոնք ձգտել են ընդգրկվել ակումբի շարքերը: Ինչպիսի՞ն էր ավարտված մրցաշրջանն ակումբի անդամների եւ թեկնածուների համար:

Առաջին «ծիծեռնակը»

Մինչ ավարտված առաջնության արդյունքներին անդրադառնալը, ներկայացնենք փոքրիկ պատմական ակ-[illegible]րբ տարիներ առաջ մտահղա-

Գեղամ Հովհաննիսյան

ցա հիմնադրել ռմբարկուների խորհրդանշական «100-ի ակումբը», մասնագետներից շատերն այն կարծիքին էին, թե ակումբի անդամության համար ընտրված 100 գոլի սահմանագիծը հատելը ֆուտբոլիստների համար բնավ էլ դժվարին խնդիր չէ: Նման ենթադրությունների համար հիմք էր ծառայում ազգային առաջնությունների բավական բարձր արդյունավետությունը: Հատկապես առաջին 3 առաջնություններում ֆուտբոլիստներից շատերն աչքի ընկան արդյունավետ հարվածներով: Սակայն կյանքը ցույց տվեց, որ նորմատիվը ճիշտ էր ընտրված, եւ ակումբում ընդգրկվելու համար ֆուտբոլիստներից մեծ վարպետություն ու ջանքեր են պահանջվում: Նախ. տարիների [illegible]ընթացքում թիմերի խաղամակարդակների զգալի տարբերության վերացումը նպաստեց առաջնությունում մրցակցության սրմանը: Նման պայմաններում, իհարկե, մրցակցի դարպասը գրավելն ավելի դժվար էր, ինչն էլ բերեց արդյունավետության որոշ անկման: Մյուս հանգամանքն այն էր, որ արդյունավետ խաղով աչքի ընկած ֆուտբոլիստների մի մասը մեկնեց արտասահման՝ ժամանակավորապես «սառեցնելով» իր ցուցանիշները Հայաստանում: Այս ամենի հետեւանքն է, որ անցած 10 տարիներին ռմբարկուների ակումբի շարքերը համալրել են ընդամենը 8 ֆուտբոլիստներ:

1995 թ. գարնանային-անցումային մրցաշարի շեմին երեք ֆուտբոլիստներ՝ Արսեն Ավետիսյանը, Գեղամ Հովհաննիսյանն ու Վահե Յաղմուրյանը, հավակնում էին առաջինը ակումբում ընդգրկվելու պատվին: Բախտը ժպտաց ՀՄԸՄ-ի հարձակվող Գեղամ Հովհաննիսյանին, որը դարձավ առաջին «ծիծեռնակը»: Երանելի բարձունքը նա հաղթահարեց 1995 թ. հունիսի 14-ին: Այդ օրը «Հրազդան» մարզադաշտում նա 44-րդ րոպեին գրավեց «Կոտայք-2» թիմի դարպասապահ Մայիս Ազիզյանի դարպասը՝ խփելով պաշտոնական մրցումներում իր 100-րդ գնդակը:

Մեկ ամիս անց, արդեն ՀՀ 4-րդ առաջնության մեկնարկում՝ հուլիսի 18-ին 100-ի սահմանագիծը հատեց արարատցի Վահե Յաղմուրյանը: «Ազնավուրի» հետ խաղի արդեն 2-րդ րոպեն երջանկաբեր էր Յաղմուրյանի համար, որը գնդակն ուղարկեց Ալյոշա Անտոնյանի դարպասը: Աշնանը՝ սեպտեմբերի 14-ին ակումբի 3-րդ անդամ դարձավ «Փյունիկի» հարձակվող Արսեն Ավետիսյանը՝ հոբելյանական գնդակը խփելով ՀՀ գավաթի 1/16 եզրափակիչում, «Արմավիրի» դարպասը:

1995 թ. շատ արգասաբեր էր ակումբի համար, մինչդեռ հաջորդ համալրմանը հարկ եղավ սպասել 2,5 տարի: 1998 թ. մարտի 10-ին «Շիրակ-2»-ի հետ գավաթային խաղում 100-ի սահմանագիծը հատեց շիրակցի Արթուր Պետրոսյանը: Հաջորդ մրցաշրջանը երջանկաբեր էր «Երեւանի» հարձակվող Տիգրան Եսայանի համար, որը նոյեմբերի 3-ին «Կիլիկիայի» դարպասը խփած գոլի շնորհիվ անդամության տոմս ստացավ: Իսկ ահա 2000 թ. իրականացավ Շիրակ Սառիկյանի եւ Սամվել Նիկոլյանի երազանքը: Հուլիսի 1-ին «Զվարթնոցի» դարպասը իր 100-րդ գոլը խփեց «Արաքսի» հարձակվող Սառիկյանը, իսկ «Միկայի» 36-ամյա ֆուտբոլիստ Սամվել Նիկոլյանի համար հոբելյանական էր օգոստոսի 24-ին Բուխարեստի «Ռապիդի» դարպասը ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի մրցաշարում խփած գնդակը:

Սպասելիքները լրիվ չիրականացան

Հոբելյանական առաջնությունը կարող էր արգասաբեր լինել «100-ի ակումբի» համար: Երեք ֆուտբոլիստներ՝ Վարազդատ Ավետիսյանը (96 գոլ), Արա Ադամյանը (93) եւ Արթուր Քոչարյանը (92) ռեալ հնարավորություն ունեին ընդգրկվելու ակումբի շարքերը: Սակայն նշված եռյակից միայն Վարազդատ Ավետիսյանն արդարացրեց սպասելիքները: Հուլիսի 29-ին «Միկայի» հետ խաղի 38-րդ րոպեին Վարազդատը խփեց իր 100-րդ գնդակը, իսկ խաղավերջում բացեց երկրորդ հարյուրյակի գոլերի հաշիվը: Արթուր Քոչարյանը խփելով 5 գնդակ, իր գոլերի թիվը հասցրեց 97-ի: Արթուրը ներկայում հանդես է գալիս Իրանում եւ առայժմ պարզ չէ, թե գալիք առաջնությունը որտեղ կանցկացնի: Արա Ադամյանի համար, անկասկած, մրցաշրջանը կարելի է ձախողված համարել: «Փյունիկում» նա մասնակցեց ընդամենը 7 խաղի, խփեց 1 գնդակ եւ... ազատվեց թիմից: Արայի հետագա ճակատագիրն էլ դեռեւս անհայտ է: Նա վերջերս վիրահատվել է եւ առայժմ տանն է: Բացառված չէ, որ Արան էլ մեկնի արտասահման: Ընդհանրապես, բարձր արդյունավետությամբ աչքի ընկնող Արա Ադամյանի խաղը «Շիրակից» հեռանալուց հետո շատ է խամրել: 2000 թ. «Արարատում» էլ նրա գործերը լավ չընթացան (10 խաղում 4 գոլ): Իսկ ահա Մկրտիչ Հովհաննիսյանն ու Մհեր Ավանեսյանը գալիք մրցաշրջանում էլ արդյունավետ գործելու դեպքում կարող են արդեն հաջորդ տարի ընդգրկվել «100-ի ակումբի» շարքերը: Նույնը կարելի է ասել նաեւ առաջնության լավագույն ռմբարկու Արման Քարամյանի մասին: Եթե ոչ գալիք մրցաշրջանում, ապա 2003 թ. Արմանը տեղ կգրավի հայկական ֆուտբոլի ռմբարկուների ընտանիքում: Մրցաշրջանի մեկնարկը շատ խոստումնալից էր Ռուսաստանից վերադարձած Արամ Ոսկանյանի համար: «Փյունիկի» կազմում նա մասնակցեց 8 խաղի, խփեց 9 գնդակ եւ կրկին մեկնեց Ռուսաստան՝ հանդես գալով «Բալթիկայում»: Նախկինում արդյունավետությամբ աչքի ընկնող Արմեն Շահգելդյանը որոշ ընդմիջումից հետո հանդես գալով Հայաստանի առաջնությունում, «Միկայում» խփեց ընդամենը 3 գնդակ: Չնայած դրան, Շահգելդյանն ակումբի անդամության թեկնածուներից մեկն է:

Երիտասարդ ֆուտբոլիստներից, բացի Արման Քարամյանից, ակումբի շարքերն ընդգրկվելու հիանալի հե-

Վարազդատ Ավետիսյան

ռանկարներ են պահպանում Արա եւ Հայկ Հակոբյանները: Արան, ճիշտ է, ներկայում խաղում է Դոնեցկի «Մետալուրգում» եւ առայժմ «սառեցրել» է իր ցուցանիշները, իսկ ահա Հայկն ընթացիկ մրցաշրջանում բարձր արդյունավետություն դրսեւորեց:

Ինչ վերաբերում է ակումբի գործող անդամներին, ապա առավել արդյունավետ գործեց արարատցի Տիգրան Եսայանը՝ գոլերի թիվն ավելացնելով 6-ով: Տիգրանը շատ կարճ ժամանակ խաղաց «Արարատում»՝ օգոստոսին մեկնելով Ֆրանսիա: 6 գոլի հեղինակ դարձավ նաեւ 37-ամյա Սամվել Նիկոլյանը, որոնցից 4-ը «Միկայի» կազմում գավաթի մրցաշարում, 2-ը՝ «Լեռնագործում» ՀՀ առաջնությունում: Իր գոլերի քանակը միայն մեկով ավելացրեց Վահե Յաղմուրյանը: Հուսանք, որ գալիք մրցաշրջանում ռմբարկուներն աչքի կընկնեն իրենց դիպուկությամբ:

«100-ի ակումբ»

Անդամները	Ա	Գ	Ս	Ե	Հ	ԱՊՀ	Ընդ.
1. Արսեն Ավետիսյան	150	23	-	3	1	5	182
2. Արթուր Պետրոսյան	125	15	1	-	8	2	151
3. Գեղամ Հովհաննիսյան	111	32	-	1	-	1	145
4. Տիգրան Եսայան	108	14	-	-	4	1	127
5. Վահե Յաղմուրյան	104	18	-	-	-	-	122
6. Սամվել Նիկոլյան	83	24	1	1	-	-	109
7. Վարազդատ Ավետիսյան	81	19	1	-	1	-	102
8. Շիրակ Սառիկյան	96	3	-	1	-	1	101

Թեկնածուները	Ա	Գ	Ս	Ե	Հ	ԱՊՀ	Ընդ.
1. Արթուր Քոչարյան	78	15	-	-	4	-	97
2. Արա Ադամյան	79	15	-	-	-	-	94
3. Մկրտիչ Հովհաննիսյան	81	9	-	-	-	-	90
4. Մհեր Ավանեսյան	74	9	1	-	-	-	84
5. Արմեն Շահգելդյան	66	9	1	1	4	-	81
6. Անուշավան Փահլեւանյան	72	8	-	-	-	-	80
7. Արման Քարամյան	64	9	-	-	1	-	74
8. Արամ Ոսկանյան	66	6	-	-	1	-	73
9. Սեւադա Արզումանյան	55	12	-	-	-	-	67
10. Ռազմիկ Գրիգորյան	50	11	-	-	2	2	65

«Օլիմպիա-Կոունկի» նախաձեռնությունը

«Օլիմպիա-Կոունկ» նորաստեղծ երիտասարդական մարզամշակութային հասարակական կազմակերպությունը Հայաստանում ոչ ավանդական մարզաձեւերի զարգացմանը նվիրված քննարկում էր կազմակերպել: Ըստ կազմակերպության ղեկավար, ԱԳՆ-ի աշխատակից Մհեր Բաղալյանի «Օլիմպիա-Կոունկի» գլխավոր նպատակն է այլ երկրներում մեծ մասսայականություն վայելող, սակայն ինչ-ինչ պատճառներով Հայաստանում տարածում չգտած մարզաձեւերի զարգացումը: Մասնավորապես, հարկ է գործունեությունը սկսել երկրում պարապլաներիզմի տարածմամբ, քանի որ Հայաստանն այդ մարզաձեւի զարգացման համար հիանալի բնակլիմայական պայմաններ ունի: Ի դեպ, Հայաստանում կա երիտասարդների մի խումբ, որը զբաղվում է պարապլաներիզմով եւ ընդգրկված է Ռաֆիկ Սոխոյանի ղեկավարած փոքր ավիացիայի ակումբում: Նրանք թռիչքներ են իրագործում Վայոց ձորում, Հացիս եւ Արա լեռներից, Հանքավանում: Սոխոյանը գտնում է, որ յու[illegible]ուր մարդ կյանքում երազում է գեթ մեկ անգամ թռչել եւ այդ երազանքի իրականացումը հնարավոր է: Ըստ նրա, 1997 թ. սկսած հայ երիտասարդ պարապլաներիստները նման թռիչքներ են կատարում Հայաստանի տարբեր մարզերում, սակայն դեռեւս չեն բավականացնում թանկարժեք սարքավորումները: «Օլիմպիա-Կոունկը» մտադիր է կազմակերպել մարզամշակութային խմբերի մարզումներ, ուսումնասիրել է միջազգային կազմակերպությունների փորձը եւ կապեր հաստատել նրանց հետ: Արդեն կան համագործակցությամբ շահագրգռված կազմակերպություններ Ֆրանսիայից եւ Լեհաստանից: Սակայն դեռեւս շատ գործ պիտի արվի: Օրակարգում լեռնային հեծանվասպորտի, դելտապլաներիզմի եւ այլ մարզաձեւերի զարգացման հարցն է: Այս նախաձեռնության հեղինակներին ողջունել եւ խոստացել է աջակցել Հայաստանի երիտասարդության Ազգային խորհրդի նախագահ, ԱԺ պատգամավոր Մանվել Բաղալյանը:

ՏԻԳՐԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ,
Հայաստանում Ինտերֆաքսի սեփ. թղթակից

Որոշվում են լավագույնները

Գերմանիայում լավագույններ են ճանաչվել պրոֆեսիոնալ հեծանվորդների համաշխարհային դասակարգման ցուցակի առաջատար Էրիկ Ցաբելը եւ 800 ու 1500 մ ազատ լողում աշխարհի չեմպիոնուհի Հաննա Շտոկբաուերը: Ցաբելը գերազանցեց «Բավարիայի» դարպասապահ Օլիվեր Կանին եւ «Ֆորմուլա-1» դասի աշխարհի բազմակի չեմպիոն Միխայել Շումախերին: Ի դեպ, «Բավարիան» ճանաչվել է տարվա լավագույն թիմ: Շտոկբաուերը վերջին 7 տարիների ընթացքում Գերմանիային առաջին ոսկե մեդալը պարգեւեց: Նա մրցույթում հաղթեց չմշկավազքի հանրահայտ աստղեր Աննա Ֆրիզինգերին եւ Գունդա Նիման Շտիրնեմանին:

Ուկրաինայում լավագույն մարզիկ է ճանաչվել 100 մ վազքի աշխարհի չեմպիոն Ժաննա Պինտուսեւիչ-Բլոկը: Լավագույն եռյակում են նաեւ հեծանվավազքի աշխարհի կրկնակի չեմպիոն Ալեքսանդր Սիմոնենկոն եւ լողորդուհի, օլիմպիական խաղերի բազմակի չեմպիոնուհի Յանա Կլոչկովան: Լավագույն մարզիչ է ճանաչվել Նինա Կոժուխը, որը մարզում է Կլոչկովային եւ 50 մ լողում աշխարհի չեմպիոն Օլեգ Լիսոգորին: Խորվաթիայում մրցաշրջան-2001-ի դափնեկիրներն են թենիսիստ Գորան Իվանիշեւիչը, որն ամռանը հաղթող էր ճանաչվել Ուիմբլդոնի մրցաշարում, եւ աշխարհի գավաթակիր, լեռնադահուկորդուհի Յանիցա Կոստելիչը:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Սարգիս Հովսեփյանը լավագույնն է

Հայաստանի հավաքականի եւ Սանկտ Պետերբուրգի «Զենիթի» պաշտպան Սարգիս Հովսեփյանը «Հայկական ֆուտբոլի» վարկածով ճանաչվել է Հայաստանի 2001 թ. լավագույն ֆուտբոլիստ: Հարցման արդյունքներով Սարգիսը վաստակել է 336 միավոր՝ զգալիորեն առաջ անցնելով իր մրցակիցներից:

«Հայկական ֆուտբոլն» առաջարկել էր անվանել 10 լավագույններին՝ 50 թեկնածուների ցանկում ընդգրկելով նաեւ լեգեոներներին: Հարցմանը մասնակցած 39 լրագրողներից 36-ն իրենց հարցաթերթիկներում նշել էին Հովսեփյանի ազգանունը, ընդ որում 24 անգամ «Զենիթի» ֆուտբոլիստը նշվել էր առաջինը: Երկրորդ տեղում Հայաստանի հավաքականի եւ շվեյցարական «Յանգ Բոյզ» թիմի կիսապաշտպան Արթուր Պետրոսյանն է (204 միավոր): Լավագույն եռյակը եզրափակում է հավաքականի եւս մեկ լեգեոներ՝ «Կռիլյա Սովետովի» պաշտպան Կարեն Դոխոյանը (181 միավոր): Մրցաշրջան-2001-ի 10 լավագույն ֆուտբոլիստների ցանկում տեղ են զբաղեցրել նաեւ «Սատուրնի» հարձակվող Անդրեյ Մովսիսյանը (176), «Փյունիկի» ֆուտբոլիստներ Արման Քարամյանը (173) եւ Վարդան Մինասյանը (154), ազգային հավաքականի եւ Մոսկվայի «Տորպեդոյի» դարպասապահ Ռոման Բերեզովսկին (149), փյունիկցի Արտավազդ Քարամյանը (119), «Միկայի» ավագ Արմեն Պետիկյանը (103) եւ հավաքականի ու «Յանգ Բոյզի» պաշտպան Հարություն Վարդանյանը (85): Այսպիսով, լավագույն տասնյակում տեղ են զբաղեցրել 6 լեգեոներներ եւ ՀՀ առաջնության 4 մասնակիցներ:

Հիշեցնենք, որ Սարգիս Հովսեփյանը նախկինում 2 անգամ արդեն ճանաչվել էր Հայաստանի լավագույն ֆուտբոլիստ: Սարգիսը վստահ հանդես եկավ թե ՀՀ հավաքականում, թե «Զենիթի» կազմում՝ մեծապես նպաստելով ՌԴ առաջնությունում բրոնզե մեդալների նվաճմանը: Նոր մրցաշրջանն էլ Սարգիսը կանցկացնի «Զենիթի» կազմում: Շնորհավորելով Սարգիս Հովսեփյանին լավագույնը ճանաչվելու առիթով, համոզված ենք, որ նա ուրույն խաղով դեռեւս հիացմունքի շատ պահեր կպարգեւի իր ֆուտբոլային տաղանդի երկրպագուներին:

Կանը կմնա «Բավարիայում»

Ֆուտբոլի Գերմանիայի հավաքականի եւ Մյունխենի «Բավարիայի» դարպասապահ Օլիվեր Կանը մինչեւ 2005/06 թթ. մրցաշրջանը երկարաձգել է իր պայմանագրի ժամկետն ակումբի հետ: Մինչ այդ, ըստ գործող պայմանագրի, նա «Բավարիայում» պետք է հանդես գար մինչեւ 2003 թ. մրցաշրջանի ավարտը: 32-ամյա դարպասապահը «Բավարիայի» կազմում է 1994 թ.-ից եւ արժանացել է մի շարք տիտղոսների: Այս տարին էլ բավական հաջող էր դարպասապահի համար: Կանը «Բավարիայի» կազմում դարձավ չեմպիոնների լիգայի եւ Միջմայրցամաքային գավաթի հաղթող: Այդ հաջողությունում մեծ էր նաեւ Կանի ներդրումը: Նրա հուսալի խաղն իր արժանի գնահատականը ստացավ մասնագետների եւ լրագրողների կողմից: «Ֆրանս ֆուտբոլի» հարցման արդյունքներով Կանը Եվրոպայում գրավեց 3-րդ տեղը, իսկ ՖԻՖԱ-ի անցկացրած մրցույթում նա աշխարհի լավագույն ֆուտբոլիստների ցանկում 7-րդն էր:

Բաժինը վարում է
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երեւանի քաղաքապետարանի ղեկավար սեփականություն հանդիսացող հողամասերի կառուցապատման եւ օտարման մրցութային ու աճուրդային հանձնաժողովը հայտարարում է մրցույթ եւ աճուրդ ներքոհիշյալ քաղաքաշինական հողերի կառուցապատման ու օտարման համար հետեւյալ նպատակներով

I Մրցույթով կառուցապատման տրամադրվող հողամասերի ցանկ

N	Հողամասի հասցեն (գտնվելու վայրը)	Ծածկագիրը Մակերեսը (քմ)	Նպատակը
1.	Արաբկիր Բաբայան փող. հարող տարածք	Մ 01-180 5600	Գրասենյակ եւ հյուրանոց կառուցելու համար
2.	Աջափնյակ Շիրակի փող. ծախսակորդման մասում Գ-3 թաղամասի դիմաց	Մ 01-21 5000	Գազի լիցքավորման կայանի շինարարության համար
3.	Կենտրոն Էրեբունի հին խճուղու հարեւանությամբ	Մ 01-131 1 հա	Գյուղատնտեսական նպատակներով

II Կրկնամրցույթով կառուցապատման տրամադրվող հողամասերի ցանկ

N	Հողամասի հասցեն (գտնվելու վայրը)	Ծածկագիրը Մակերեսը (քմ)	Նպատակը
1.	Նոր Նորք Թեւոսյան փող. հարող տարածք	Մ 01-159 430	Տեխսպասարկման արհեստանոցների շինարարության համար
2.	Աջափնյակ Սամվել Ծռերի փող. հ. 2 շենքի դիմաց	Մ 01-168 100	Առեւտրի սրահի շինարարության համար
3.	Ավան Ռուբինյանց փողոցին հարող տարածք	Մ 01-135 6220	Հասարակական եւ բնակելի հյուրատների կառուցապատման համար
4.	Քանաքեռ-Զեյթուն Թբիլիսյան խճուղու հարեւանությամբ գտնվող տարածք	Մ 01-126 1000	Հանգստի գոտու կազմակերպման նպատակով
5.	Դավթաշեն Դավթաշենի 2-րդ թաղ. հ 27 եւ հ. 28 շենքերի մերձակայքում	Մ 01-98 36	Սպասարկման ոլորտի օբյեկտի շինարարության համար
6.	Դավթաշենի 2-րդ թաղ. հ. 27 եւ հ. 28 շենքերի մերձակայքում	Մ 01-102 75	Սպասարկման ոլորտի օբյեկտի շինարարության համար

III Կրկնաաճուրդով օտարման տրամադրվող հողամասերի ցանկ

N	Հողամասերի հասցեն (գտնվելու վայրը)	Ծածկագիրը Մակերեսը (քմ)	Նպատակը	Մեկնարկային գինը հազ. դրամ
1.	Նորք-Մարաշ Հովսեփյան փող. (հ. 3 հողակտոր)	Ա 01/95-102 1x800	Անհատական բնակելի տան կառուցման համար	մեկ հողամասի 1172.0
2.	Դավթաշեն «Զոր-2» թաղամաս (31 հողակտոր յուրաքանչյուրը 400 քմ)	Ա 01/32-65/Զ 31x400	Անհատական բնակելի տների կառուցման համար	մեկ հողամասի 276.0
3.	Դավթաշենի կամրջին հարող տարածքում (հհ. 1, 2, 3, 4 հողակտորներ)	Ա 01/34+42 4x400	Անհատական բնակելի տների կառուցման համար	մեկ հողամասի 552.0
4.	Ավան Ծառավ-Աղբյուր փող. հարող տարածքում	Ա 01/64 5.8 հա	Անհատական բնակելի տների կառուցապատման համար	ամբողջ հողամասի 49996.0
5.	Էրեբունի Բունիաթյան փող. հարող տարածք (հ.2, հ. 3 հողակտորներ յուրաքանչյուրը 400 քմ)	Ա 01-72 2x400	Անհատական բնակելի տների կառուցման համար	մեկ հողամասի 586.0

Մասնակցելու իրավունք ունեն՝

Մրցույթին ա) ՀՀ քաղաքացիները

բ) ՀՀ իրավաբանական անձինք եւ օտարերկրյա կազմակերպությունները

գ) Օտարերկրյա քաղաքացիները ու քաղաքացիություն չունեցող անձինք

դ) Օտարերկրյա պետությունները ու միջազգային կազմակերպությունները

Աճուրդին ա) ՀՀ քաղաքացիները ու իրավաբանական անձինք եւ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված հողի սեփականության իրավունքի մյուս սուբյեկտները

Մրցույթի եւ աճուրդի պայմանների մանրամասներին ծանոթանալու ու հայտ ներկայացնելու համար դիմել Երեւանի քաղաքապետարանի տնտեսական քաղաքականության եւ ներդրումային ծրագրերի վարչություն (սենյակ 309, հեռ.՝ 54-18-62):

Մրցույթը եւ աճուրդը կայանալու են 2002 թ. հունվարի 24-ին Երեւանի քաղաքապետարանում:

Հայտերի ընդունումը դադարեցվում է նշված ժամկետից երեք աշխատանքային օր առաջ:

ՄՐՑՈՒԹԱՅԻՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

«ՄԻԺԻ»
ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔ-ՆԵՐԻ ԵՎ ԺՈՂՈՎՐԴԱ-ՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ - ՀԿ
INSTITUTE FOR DEMOCRACY AND HUMAN RIGHTS NGO
IDHR

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԻԺԻ-ն հրավիրում է աշխատանքի ծրագրի օգնականի

Ծրագրի օգնականի պաշտոնը զբաղեցնելու համար անհրաժեշտ պահանջներն են՝

- բարձրագույն կրթություն
- ծրագրերի մշակման եւ իրականացման առնվազն երեք տարվա աշխատանքային փորձ (գիտական եւ ֆինանսական հաշվետվություն կազմելու հմտություն)
- հայերեն եւ անգլերեն լեզվի վարժ տիրապետում (գրավոր եւ բանավոր)
- համակարգչային հմտություններ
- կազմակերպչական ձիրք եւ կարողություն
- հաղորդակցվելու հմտություն
- ցանկալի է հանրային աշխատանքի մասնակցության փորձ

Եթե ցանկանում եք զբաղեցնել նշված պաշտոնը եւ աշխատել հավաքական ու հանձնառու թիմում, մինչեւ 2002 թվականի հունվարի 20-ը ներկայացրեք ՄԻԺԻ կենտրոն
1. Աշխատանքային կենսագրություն
2. Երաշխավորագիր երկու անձից
3. Դիմում-հայտ

Հասցե՝ Այգեձոր 4/1, Հեռ. 26 47 12
Ֆաքս. 56 09 37

էլ.փոստ idhr@arminco.com

Արժեթղթերի գնման/վաճառքի համար դիմել Հայաստանի Ֆոնդային Բորսայի անդամ բրոքերային ընկերություններին

Արդշինբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 28/20
Հեռ.՝ 542674

Արմենբրոկ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության 5բ
Հեռ.՝ 528986

Ավինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ռոստոմյան 21, բն. 41
Հեռ.՝ 454112, (09) 429412

Ատլաս ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ե. Քոչար 21/1, բն. 37
Հեռ.՝ 571218

Արժեթղթեր Կենտրոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության 5բ
Հեռ.՝ 525801, 581578

Աէրոբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Կոմիտաս 22/50
Հեռ.՝ 222725, 278469

Ալիխանյան Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Գ. Լուսավորչի 45ա
Հեռ.՝ (051) 40297

Ալս Էզրումցի ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27
Հեռ.՝ (051) 22422

Երեւան-Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 2/8
Հեռ.՝ 524357, 151820

Ինվեստեք ՓԲԸ
ք. Երեւան, Զաքյան 8, բն. 30բ
Հեռ.՝ 567767, 582478, 562404

Կապիտալ Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ազատամարտիկների 7
Հեռ.՝ 569680, 526417

Նորդ-Վեստ-Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Գյումրի, Աբովյան 247
Հեռ.՝ (041) 30868

Ս.Գ.Ս. ՍՊԸ
ք. Գյումրի, Աբովյան 242-1
Հեռ.՝ (041) 22184, (051) 23109

Պրիվատ Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Նալբանդյան 50/ 26
Հեռ.՝ 521812, 521051, 528778

Վիկնա ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 24, բն. 5
Հեռ.՝ 531805

Ֆինանս ՍՊԸ
ք. Երեւան, Դեղատան 2
Հեռ.՝ 545477, 545407

Արդշինբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 28/20
Հեռ.՝ 542674

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖԻԼՀԱՐՄՈՆԻԿ ՆՎԱԳԱԽՈՒՄԲԸ

շնորհավորում է Ամանորն ու Սուրբ Ծնունդը եւ դեկտեմբերի 28-ին, ժամը 19.00-ին հրավիրում է տարեմուտի գալա համերգին, որը կկայանա «ԱՐԱՄ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ» համերգասրահում:

Համերգին մասնակցում են Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը, երգչախումբը, մենակատարներ Շուշան Պետրոսյանը, Սյուզան Մարգարյանը, Հրաչուհի Խաչատրյանը, Գայանե Գրիգորյանը, Վարդուհի Խաչատրյանը, Հակոբ Ջաղացպանյանը, Գեորգի Տեր-Սարգսյանը, Վահան Արծրունին, Մարտին Վարդազարյանը:

Գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր՝ ԷԴՈՒԱՐԴ ԹՈՓՉՅԱՆ
Դիրիժոր՝ ՌՈՒԲԵՆ ԱՍԱՏՐՅԱՆ
Խմբավար՝ ԳԵՒՈՐԳ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

2001/2002 թթ. համերգաշրջանի հովանավոր
AGBU- Հայկական բարեգործական ընդհանուր միություն

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար խնդրում ենք զանգահարել 560645 հեռախոսահամարով:

ՀՖՆ-Ի ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Armex
Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

2001 թ. դեկտեմբեր 26-ի առեւտրային նստաշրջան

Թողարկող Issuer	Հապ. ABBR	Ցուցակ Listed	Գնում* Bid: լավագույն գին Best price	Գնում* Bid: միջ. կշռ. գին Avg. price	Գնում* Bid: քանակ Total qnt.	Վաճառք* Ask: լավագույն գին Best price	Վաճառք* Ask: միջ. կշռ. գին Avg. price	Վաճառք* Ask: քանակ Total qnt.	Կատարված գործարքներ Transactions: նվզ. գին Day low	Transactions: առավ. գին Day high	Transactions: միջ. կշռ. գին Avg. price	Transactions: փոփ.% Avg%	Transactions: ծավալ (հազ. դրամ) Volume
ՉԱՓԻՉ-1 (ԱՐԻՆՋԱՆ)	ACHI	B											
ԱՐԱԳԱԾ ԲԱԶՄԱԲԱԿԱՑՈՐԾ. ԱՄ	AGBM	B											
ԱՅՐՈՒՄԻ ՊԱՀԱԾՈՆԵՐԻ ԳՆ	APAH	B											
ԱՊԱԿԵԿՈՒԽԻՉ	APAK	B											
ՀԱՅ ԳՈՐԾԱՐԱՐՆԵՐԻ ԲՆԿ.	ARBC	B											
ԱՐԴԻՆԻ ԷԼ.ՄԵՔ.ԳՆ (ԽԱՆԱՉՈՐ)	ARDV	B											
ԿՈՆՅԱԿԻ ԱՐԱՔՍ ՖՆ	ARKF	B											
ԱՐԵՎԱԼՈՒՅՍ	ARSL	B											
ԱՐՏԵՔՍ	ARTX	B											
ԱՐՓԱ ՍԵՎԱՆ	ASEV	B	1,000.0	1,000.0	1								
ԱՍՏՂԱՈՒՍԿԵ (ԱՐԹԻԿ)	ASTM	B											
ԱՎՏՈՄԱՐԵՔԱՏԵՐԻ ԳՆ	AVAG	B											
ԱՎԻԱՀԱՄԱԼԻՐ	AVHM	B	90.0	90.0	80								
ԱՎՏՈՔԵՆԱԿԻՉ	AVTB	B											
ԱՎՏՈՄԱՍՏԻԿ ԳՆ	AVTM	B	300.0	300.0	1								
ԻՋԵՎԱՆԻ ԲԵՆՏՈՆԻՏ ԿՏ	BENT	B											
ԲՀԵՄ-ՊԼԱԶՄԱ	BHSP	B											
ՉԱՐԵՆՑ. ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԻ ԳՆ	CHGG	B											
ԿԱՊԻՏԱԼ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ	CPMT	B											
ԴԻԼԻՋԱՆԻ ԱՐՏ. ՋՐ. ՍԿ	DAJK	B											
ԴԱՍՏԻԿՆԵՐԻ ԲՈՒԺՏԵԽ. ԳՆ	DBJG	B											
ԴԻԼԻՋԱՆԻ ԱՌՈՂՋ. ՀՆ	DJAH	B											
ՁՈՒԿԱԿԵՆՏՐՈՆ	DZKT	B											
ԷԼԵԿՏՐԱՉԱՓԻՉՍԱՐՔ	ECHS	B											
ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՍԱՐՔԱՇԻՆ. ԳՆ	ECSG	B											
ԵՐ. ԷԼԵԿՏՐԱՃԱՐԺԻՉՆԵՐԻ ԳՆ	EELJ	B											
ԵՐՖՐԵԶ	EFRZ	B							1,000.0	1,000.0	1,000.0		2,380.0
ԵՐ. ՀԻԴՐՈՀԱՂՈՐԴԱԿ ԳՆ	EHHG	B											
ԵՐ. ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՆ	EJWG	B											
ԵՐԿԱԹԲԵՏՈՆ 7	EKB7	B											
ԵՐ. ԿԱՇՎԵ ԳԱԼԱՆՏԵՐԵԱՅԻ ՖՆ	EKGF	B											
ԵՐ. ԿԵՆՑԱՂԱՅԻՆ ՔԻՄԻԱՅԻ ԳՆ	EKOG	B				900.0	900.0	33					
ԷԼԵԿՏՐԱԱՊԱՐԱՏ	ELAP	B	470.0	470.0	10								
ԷԼԵԿՏՐՈՆ	ELEK	B											
ԷԼԵԿՏՐԱՄՈՆՏԱԺ	ELMJ	B											
ԷԼԵԿՏՐԱՍԱՐՔ	ELSQ	B											
ԵՐ. ԼՈՒՍԱՏԵԽՆԻԿ	ELUS	B							1,400.0	1,400.0	1,400.0		117.6
ԵՂՎԱՐԴԻ ՄԱՐԶԱԿՈՇԻԿՆԵՐԻ ՖՆ	EMKFCO	B	500.0	500.0	100								
ԷԼԵԿՏՐԱՄԵՔԵՆԱ	EMOR	B											
ԵՉԱՄ	EMTA	B											
ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՊԼԱՍՏՄԱՍ. ԳՆ	EPLG	B											
ԵՐԱԶ	ERAZ	B											
ԵՐ. ԺԱՄԱՑՈՒՅՑԻ ԳՆ	ERJG	B	1,350.0	1,350.0	28								
ԵՐԿԱԹԲԵՏՈՆ	ERKB	B							1,050.0	1,050.0	1,050.0	5.0	18.9
ԵՐ. ՇԱՄՊԱՅՆ ԳԻՆԻՆԵՐԻ ԳՆ	ESHG	B											
ՍԼԱՔԻՏ ԹԵԼ. ԳՆ (ԵՐԵՎԱՆ)	ETCG	B											
ԵՐ. ՏԵԽՆՈԼՈԳ. ՍԱՐՔ.ԵՐԻ ԳՆ	ETXS	B											
ՎԱՆ ԱՖ (ԵՐԵՎԱՆ)	EVAF	B											
ԵՐ. ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՆ - 1	EVGI	B											
ԳԱՆՎ	GANV	B											
ԳԱՌՆԻ	GARN	B											
ԳՈՐԻՍԻ ԳԱՄՄԱ	GGAM	B											
ԳԵՂԱՄԱ	GGMA	B											
ԳՅՈՒՄՐԻԻ ՄՍԻ ՊԱՀԱԾՈՆԵՐԻ ԿՏ	GMPG	B											
ՀԱՅԱԳՐՈԲԱՆԿ	HAGB	B											
ՀԱՇՎԻՉ	HASH	B	100.0	100.0	3,180								
ՀԱՏԻՍ	HATC	B											
ՀԱՅԾԽԱԽՈՏ	HATS	B	1,400.0	1,400.0	30								
Հ ԷԼ. ՀԱՅԱՍ ԳՈՒՄ	HEHG	B	450.0	450.0	10								
ՀԱՅԷԼԵԿՏՐԱՄԵՔԵՆԱ	HELM	B											
ՀԱՅԿԱԲԵԼ	HKBL	B											
ՀԱՅՔԻՄՄԵՔԵՆԱ	HOMO	B											
ՀԱՅՔ.ՇԻՆԱՆՅՈՒԹ	HSHN	B											
ՋԵՐՄՈՒԿ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՐԻ ԳՆ	JHJG	B											
ԿԱՇԻ	KASH	B											
ԿԱՄՈՒՐՋՇԻՆ	KMSH	B											
ԿՈՆՎԵԿՏ	KNET	B											
ԿԱՆԱԿԱ	KNKA	B											
ՌԵԼԵ ԳՆ (ԿԱՊԱՆԻ)	KREL	B											
ՄԱՔՈՒՐ ԵՐԿԱԹԻ ԳՆ	MQER	B											
ՄԱՐՏՈՒՆԻՇԻՆ	MRSH	B											
ՄԵՐՁՄՈՍԿՎԱՅԱՆ	MSKV	B											
ՄԱՍԻՍ ՏԱՓԱԿ	MSTB	B											
ՄԵՏՇԻՆ	MTSH	B											
ՆՈՒԲԱՐԱՇԵՆԻ ՏՐԻԿՈՏԱԺԻ ՖՆ	NBTF	B											
ՆԵՅՐՈՆ	NERN	B											
ՊԼԱՍՏԻԿ	PLAS	B											
ՊԵՐ. ՄԱՆԿ. ԳՐԱԵԿ ԿԵՆՏՐՈՆ	PMGK	B											
ՓՈՔՐԻԿ ՆԱԻՐԻ	PQRN	B											
ՌԱՍՏՐ ԳՆ	RSTR	B											
ՌԵԶԻՍՏՈՐ	RZTR	B											
ՍԵԼԵՆ	SELN	B											
ՇԻՆՄԵՔԵՆԱՆՈՐՈԳՈՒՄ	SHMN	B											
ԵՐ. ՇՈՒՇԱՆ ՏԵՔՍՏԻԼ ԿՏ	SHTK	B											
ԿԱՍՏՐՈՆ ՍԱՐՔ. ԳՆ	SKSG	B											
ՍԻՍԿԱՆ	SSKN	B											
ԻՆՏԵՐՍՏԱՆՈԿ ԳԱՉ	STAN	B											
ՏՈՒՄ	TASP	B											
ՏԱՎՐՈՍ	TAVR	B											
ՈՒԿՐՇԻՆ	UKSH	B											
ՄԻԱՎՈՐՎԱԾ ԲԱՆԿ	UNBK	B											
ՎԱՂԱՉՈՐԻ ԿՈՆՅԱԿԻ ՖՆ	VAKF	B											
ՎԱՆԱՁՈՐԻ ԷԼԵԿՏՐԱՎԱԿ. ԳՆ	VEVG	B											
ՎԱՆԵՐԻԿ	VSHK	B											
ՎԻՏԱՄԻՆՆԵՐԻ ԳՆ	VTMG	B											
ԵՐԵՎԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ	YKHQ	B				8,000.0	8,000.0	1,000					
ԵՐ. ՊԱՀԱԾՈՆԵՐԻ ԳՆ	YPHG	B											
ԵՐ. ՌԵԼԵԻ ԳՆ	YRLE	B											
ԶԱՆԳԵԶՈՒՐԻ ԼԵՌՆԱՀԱՐՍՏԱՑՈՒՑԻՉ	ZNGP	B											

* [illegible]
** 4 [illegible] Բոլոր գները ՀՀ դրամով:
Այլ տեղեկությունները հրապարակվում են ինտերնետային էջում www.armex.am

© Armex

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 27. 12. 2001 Գինը՝ 100 դրամ